

Instapprogramma Staal 2

voor Taal actief 4-gebruikers

STAAL

HANDLEIDING SPELLING EN GRAMMATICA

GROEP 7

blok
1

Instapprogramma Staal 2

voor Taal actief 4-gebruikers

concept

José Schraven

leerlijnauteur

Wendy Ligt

eindredactie

Yol Nederkoorn
Karin van der Weijden

auteurs

Patricia Bourgonje

	spelling	werkwoorden	grammatica
blok 1	1 herhalen: samenstelling, langermaakwoord van het b-rijtje, ei/ij, woord met 2 categorieën	herhalen: tt ik-vorm + t	herhalen: hoofdletter, punt, vraagteken werkwoord
	2 herhalen: au/ou	herhalen: herkennen tijden: tt, vt en volt	herhalen: lidwoord, zelfstandig naamwoord, enkelvoud/meervoud
	3 herhalen: woord van het uw-rijtje, woord met 3 categorieën	herhalen: herkennen sterke/zwakke werkwoorden	herhalen: bijvoeglijk naamwoord, stoffelijk bijvoeglijk naamwoord
	4 herhalen: woord van het pech-versje	herhalen: vt van sterke werkwoorden volt van sterke en zwakke werkwoorden	herhalen: hulpwerkwoord, voltooid deelwoord
	5 herhalen: woord met -eren/-elen/-enen, grondwoord + te/ste, woord met 4 categorieën	herhalen: tt ik-vorm + t bij be-, ge-, ver-, her-, ont-	herhalen: voorzetsel, voegwoord
	6 herhalen: woord van het gids-rijtje	herhalen: gebiedende wijs	herhalen: dubbele punt, aanhalingstekens, uitroepetekens, komma
	7 herhalen: woord van het station-rijtje		herhalen: telwoord, rangtelwoord
	8 herhalen: 		

INSTAPPROGRAMMA

Dit instapprogramma is speciaal voor leerkrachten die voor de invoering van *Staal 2* met *Taal actief 4* hebben gewerkt. Het vervangt het algemene instapprogramma.

Het eerste blok van *Staal 2* is aangepast en aangevuld met instructies van alle categorieën die nog niet zijn aangeboden in *Taal actief 4*. Om daar voldoende ruimte voor te hebben, duurt dit blok geen 4 weken, maar 8 weken.

Vanaf blok 2 kan de reguliere planning van 4 weken per blok worden gevolgd.

In de eerste weken zijn de categorieën waarschijnlijk wel bekend. De kinderen leren hooguit de nieuwe namen. Besteed in deze weken vooral aandacht aan de nieuwe routines.

De kinderen werken in dit instapprogramma op printbladen. Vanaf blok 2 werken ze gewoon in het werkboek.

SPELLING

In het eerste blok van elk schooljaar worden de eerder aangeboden categorieën herhaald. In dit blok zijn dat de volgende categorieën:

• hakwoord en speciaal hakwoord	• apostrof-s-woord
• zingwoord	• centwoord
• luchtwoord	• apostrof-s-meervoud
• plankwoord	• t(s)ie-woord
• eer-oor-eur-eel-woord	• colawoord
• aai-ooi-oei-woord	• isch-woord
• eeuw-ieuw-woord	• taxi-woord
• langermaakwoord,	• chefwoord
langermaakwoord van het b-rijtje	• theewoord
• langermaakwoord -heid/-teit	• caféwoord
• voorvoegsel / net als voorvoegsel	• cadeauwoord
• klankgroepenwoord	• routewoord
• verkleinwoord	• garagewoord
• achtervoegsel	• Griekse y-woord
• kilowoord	• tremawoord

Daarnaast worden de volgende onderdelen herhaald:

- samenstelling
- ei/ij, au/ou
- woord van het pech-versje
- woord van het uw-rijtje
- woord met -eren/-elen/-enen
- grondwoord + te/ste
- woord van het gids-rijtje
- woord van het station-rijtje
- woord met 2, 3 en 4 categorieën

GRAMMATICA

In dit blok worden de in groep 4, 5 en 6 aangeboden woordsoorten en leestekens herhaald:

- werkwoord, hulpwerkwoord, voltooid deelwoord
- lidwoord
- zelfstandig naamwoord
- bijvoeglijk naamwoord, stoffelijk bijvoeglijk naamwoord

- voorzetsel
- voegwoord
- telwoord, rangtelwoord

- hoofdletter begin zin, namen en aardrijkskundige namen
- punt, vraagteken, uitroepteken
- dubbele punt
- aanhalingstekens
- komma bij voegwoord, opsomming en voor/achter een naam

ICT

Instructie op het digibord

De digibordlessen zijn de digitale uitwerking van de instructie in de handleiding. Ook vind je er spellinganimaties en categoriefilmpjes (voor de kinderen) en korte instructiefilms (voor de leerkracht).

Let op: de digibordsoftware sluit niet overal aan bij dit instapprogramma. Bij grammatica en de dicteezinnen moet je zelf de zinnen opschrijven. Vanaf blok 2 sluit alles weer perfect aan.

Oefensoftware

Met dit programma kunnen kinderen zelfstandig op de computer oefenen met de categorieën, werkwoorden en grammatica.

DIFFERENTIATIE

Kinderen die nog moeite hebben met spelling en/of grammatica kunnen extra oefenen:

- tijdens het oprispen van les 5
- in het deel 'Extra oefenen' van het werkboek.

Kinderen die snel klaar zijn met het werkboek kunnen verder oefenen in het deel 'Extra oefenen' van het werkboek.

De sterke spellers hebben minder oefening en directe begeleiding nodig. Deze kinderen doen in ieder geval mee aan les 1 en 3. In de andere lessen kunnen ze zelfstandig werken in het werkboek. Daarna werken ze verder aan het plusmateriaal of aan een ander vak. Controleer altijd of de kinderen voor zowel spelling, werkwoorden en grammatica de opdrachten goed blijven uitvoeren. Zo niet, dan doen ze weer mee met de reguliere lessen.

AFBOUW HULPMIDDELEN

In groep 6 is het gebruik van de categoriekaart al deels afgebouwd. In het begin van groep 7 wordt de categoriekaart weer volledig ingezet en later weer afgebouwd.

- afbouw categoriekaart: vanaf blok 3 maken de kinderen het dictee 2x per week zonder de categoriekaart.
 - afbouw klankgroepenkaart: vanaf blok 2 gebruiken de kinderen de verkorte klankgroepenkaart.
 - afbouw klankgroepenkaart: vanaf blok 3 gebruiken de kinderen geen klankgroepenkaart meer.
- Hiermee kun je differentiëren in je groep.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.

- Herhalen van de samenstelling.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 1 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 1 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilms: hakwoord, zingwoord, luchtwoord, plankwoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Ordering van de letters

 Geef individuele beurten:

Noem de vier lange klanken. [aa, ee, oo, uu]

Noem de vijf korte klanken. [a, e, i, o, u]

Noem de acht tweetekensklanken. [au, ou, ei, ij, eu, ie, oe, ui]

Noem vijf medeklinkers. [bijvoorbeeld: m, r, k, s, w]

Blijf tot en met groep 8 tijdens de spellingles in klanknamen praten en niet in alfabetnamen.

Als kinderen de ordening van de letters niet meer goed weten, oefen dan nog eens met de oefeningen met de letterkaarten uit groep 3-4.

 Werkwoorden

  Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel. [Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat.]

- **komen.** [ik kom – jij komt – kom jij?]
- **vinden.** [ik vind – jij vindt – vind jij?]
- **raden.** [ik raad – jij raadt – raad jij?]
- **laten.** [ik laat – jij laat – laat jij?]

Wanneer de ik-vorm al op een t eindigt, dan komt er geen extra t.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent ook met samenstellingen.*

 Bekijk samen eventueel de spellinganimaties en de categoriefilmpjes van deze categorieën. Dit kan ook op een ander moment.

 Wijs het hakwoord, zingwoord, luchtwoord en plankwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen.

Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.

Zingwoord. Ik schrijf ng.

Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht.

Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Plankwoord. Daar mag niets tussen.

Deze categorieën zijn zeer waarschijnlijk al geautomatiseerd bij de kinderen. Je kunt ook alleen de categorienaam benoemen.

Voordoen

 Doe bij elke categorie een woord voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **straks.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **de arm.** Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.

In bepaalde regio's wordt de tussenklank /u/ bij woorden als *hark* niet uitgesproken. Geldt dit voor jouw regio, bespreek de categorie speciaal hakwoord dan niet of nauwelijks. Noem het dan gewoon een hakwoord.

blok
1
week
1
les 1

spelling

★ 1

Schrijf het woord op.

Na een lange fietstocht kwamen we aan.

We liepen in de richting van het pretpark.

Ik zag de hoge achtbaan al van ver.

We droegen een lichtblauw schoolshirt.

Saar en ik sloegen na binnenkomst meteen rechtsaf.

Ik had niet verwacht dat het park zo groot zou zijn!

fietstocht _____

richting _____

achtbaan _____

lichtblauw _____

rechtsaf _____

verwacht _____

★ 2

Schrijf het woord op.

Zet een kruisje bij de goede categorie.

Mijn moeder draagt een jurk.

Bij het vissen gebruik je een hengel.

Bladeren haal je bij elkaar met een hark.

Boven je oog zit je wenkbrauw.

De man met het zere been liep mank.

Wij doen een schenking aan een goed doel.

Mijn maag rammelt van de honger.

jurk _____

bengel _____

hark _____

wenkbrauw _____

mank _____

schenking _____

honger _____

☒	☐	☐
☐	☒	☐
☒	☐	☐
☐	☐	☒
☐	☐	☒
☐	☒	☒
☐	☒	☐

Staal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

- **de hanger.** Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de grachten.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Benoem de stomme e niet. Hoe meer aandacht je hieraan besteedt, hoe meer fouten kinderen maken.

- **de klinker.** Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **de *kringloopwinkel.** Samenstelling. 1^e woord: **kring**. Zingwoord. Ik schrijf ng. 2^e woord: **loop**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 3^e woord: **winkel**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- Samen doen

 Oefen drie woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de dochter.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **wij drinken.** Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **de *kaasstengel.** Samenstelling. Bij een samenstelling denk je woord voor woord na. 1^e woord: **kaas**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **stengel**. Zingwoord. Ik schrijf ng.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Dit eerste dictee doe je helemaal samen met de kinderen om de routines aan te leren. Vanaf les 3 doen ze het dictee helemaal zelf.

Ze schrijven het dictee in een dicteeschrift.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

De woorden worden niet in een contextzin aangeboden. Je zegt alleen het lidwoord / persoonlijk voornaamwoord en het woord. Zo richten de kinderen zich direct op de juiste categorieën.

 Neem het oefendictee af. Doe zelf mee op het bord.

- Zeg het woord één keer: **de rechter**.
 - De kinderen zeggen het in koor na.
 - Ze zeggen de eerste categorie (luchtwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het luchtwoord.
 - Ze zeggen de regel: Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
 - Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (3) boven het deel met het luchtwoord: cht. De kinderen schrijven het na.
- Controleer of alle kinderen het begrepen hebben.

- Zeg het woord één keer: **de winkelier**.
 - De kinderen zeggen het in koor na.
 - Ze zeggen de categorie (plankwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het plankwoord.
 - Ze zeggen de regel: Plankwoord. Daar mag niets tussen.
 - Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (4) boven het deel met het plankwoord: nk. De kinderen schrijven het na.
- Het klankzuivere deel 'lier' benoem je niet. De kinderen zullen hierbij over het algemeen geen fouten maken.

- Zeg het woord één keer: **het werkboek**.
 - De kinderen zeggen het in koor na.
 - Ze zeggen dat het een samenstelling is en schrijven een sterretje op.
 - Ze zeggen de categorie van het eerste woord (speciaal hakwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het hakwoord.
 - Ze zeggen de regel: Samenstelling 1^e woord: **werk**. Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.
 - Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (1) boven het woord. De kinderen schrijven het na.
 - Ze zeggen de categorie van het tweede woord (hakwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het hakwoord.
 - Ze zeggen de regel: 2^e woord: **boek**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
 - Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
 - Schrijf het nummer van de categorie (1) boven het woord. De kinderen schrijven het na.
- Controleer of alle kinderen het begrepen hebben.

Doe hetzelfde met de zin.

- De kinderen schrijven in de zin bij **buurjongen** en **achtien** de nummers van de categorieën erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.
- Zeg de hele zin één keer: **Mijn buurjongen wordt achttien jaar**.
- De kinderen zeggen de zin in koor na.
- Schrijf de zin in één keer op en schrijf direct bij ***buur'jong'en** en ***acht'tien'** de nummers van de categorieën erboven. De kinderen schrijven de zin en het nummer na.

- **wordt.** Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

NABESPREKING

 10 min

Omdat je het dictee helemaal samen hebt gedaan, hoeft je het hier niet na te bespreken. Dat leren ze in les 2. Kijk de dictees nog wel goed na.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **wij maaïen.** Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **het sneeuwspoor.** Samenstelling. 1^e woord: **sneeuw.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u. 2^e woord: **spoor.** Oor-woord. Ik schrijf oo.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Dit dictee doe je **voor de helft** samen met de kinderen. De andere helft doen ze helemaal zelf. Ze schrijven het dictee in een dicteeschrift.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

 Neem het oefendictee af. Doe bij de eerste twee woorden zelf mee op het bord.

- Zeg het woord één keer: **de leerling.**
- De kinderen zeggen het in koor na.
- Ze zeggen de eerste categorie (eer-woord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het eer-oor-eur-eel-woord.
- Ze zeggen de regel: *Eer-woord. Ik schrijf ee.*
- Schrijf het woord tijdens de verwoording mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
- Schrijf het nummer van de categorie (5) boven het deel met het eer-woord: eer. De kinderen schrijven het na.
- Ze zeggen de tweede categorie (zingwoord) en leggen hun vinger op de categoriekaart bij het zingwoord.
- Ze zeggen de regel: *Zingwoord. Ik schrijf ng.*
- Schrijf het woord tijdens de verwoording verder mee op het bord. De kinderen schrijven het na.
- Schrijf het nummer van de categorie (2) boven het deel met het zingwoord: ng. De kinderen schrijven het na.

Controleer of alle kinderen het begrepen hebben.

Doe hetzelfde met: **de zaaier.** (Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.)

Het volgende woord en de zin doen de kinderen zelfstandig. Benoem de stappen:

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

Zeg het woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de zeemeeuwen**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **voordeur** en **langzaam** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Ik zet de voordeur langzaam op een kier.

NABESPREKING

 10 min

Omdat je de eerste twee woorden van het dictee helemaal samen hebt gedaan, hoef je die hier niet na te bespreken.

Het andere woord en de zin kijken de kinderen na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de *zee'meeuw'en.** Samenstelling. 1^e woord: **zee.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **meeuwen.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

Zin: Ik zet de *voor⁵deur⁵ lang²zaam op een kier.

- ***voor⁵deur⁵.** Samenstelling. 1^e woord: **voor.** Oor-woord. Ik schrijf oo. 2^e woord: **deur.** Eur-woord. Ik schrijf eu.
- **lang²zaam.** Zingwoord. Ik schrijf ng.

- **zet.** Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

Gaat de t aan het eind van de ik-vorm meteen goed, besteed er dan geen aandacht aan. Wil een kind hier een extra t schrijven, vertel dan dat, wanneer de ik-vorm al op een t eindigt, er geen extra t komt.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4.* Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten en leestekens van groep 4:

- werkwoord.
- hoofdletter aan het begin van de zin, bij namen en bij aardrijkskundige namen.
- punt en vraagteken.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 1 les 3
- printbladen antwoordenboek, week 1 les 3

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

INSTRUCTIE

15 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van de hoofdletters en leestekens uit groep 4.*

De hoofdletter staat aan het begin van de zin.

Hoofdletters schrijf je ook bij:

- *namen*
- *aardrijkskundige namen (landen, plaatsen, rivieren)*

Het vraagteken staat aan het eind van een vraagzin.

Wijst de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoen

 Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je het werkwoord herkent.

- *In de tuin staat een grote boom. Het werkwoord is staat; ik sta – hij staat – wij staan.*

Onderstreep geeft en schrijf de afkorting ww eronder.

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je de hoofdletter gebruikt en welk leesteken er aan het eind van de zin komt.

- **Dit is toch een Nederlandse boom?** Dit staat aan het begin van de zin, dus ik schrijf een hoofdletter. De aardrijkskundige naam schrijf ik ook met een hoofdletter. Aan het eind van de vraagzin komt een vraagteken.

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het werkwoord.

- *Tom zegt dat de bomen uit het regenwoud komen. Noem de werkwoorden.* [zeg; ik zeg – hij zegt – wij zeggen. komen; ik kom – hij komt – zij komen]

Onderstreep zegt en komen en schrijf de afkorting ww eronder.

Oefen apart met de kinderen hoe het onderstrepen en het noteren van de afkorting bij de woordsoorten gaat.

Zeg de zin en de kinderen noemen het woord waar de hoofdletter moet komen. Schrijf de hoofdletters met een andere kleur in de zinnen. Ze noemen ook welk leesteken aan het einde van de zin komt.

- Volgens **Bob de Vries** is het een gewone dennenboom.
[Volgens, Bob, Vries, punt]

Bij Bob de Vries schrijf je 'de' met een kleine letter, omdat zijn voornaam of voorletter ervoor staat.

Bij de heer De Vries schrijf je 'De' met een hoofdletter, omdat er geen voornaam of voorletter voor staat.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

Let op het verschil tussen de woorden hoorn en horen.
Spreek de woorden duidelijk uit, zodat het verschil goed hoorbaar is.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **zij wenkt**
- **de vluchteling**
- **de neushoorn**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **nieuwe** en **dansjurk** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Eef van Dam vindt haar nieuwe dansjurk gaaf.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten en hoofdletters en leestekens van groep 4.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je of je met woordsoorten of leestekens oefent.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **zij wenk⁴t**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **de vlucht³eling²**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de *neus¹hoor⁵n**. Samenstelling. 1^e woord: **neus**.
Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **hoorn**. Oor-woord. Ik schrijf oo.

Zin: Eef van Dam vindt haar nieuw⁷e *dans¹jurk¹ gaaf.

- **nieuw⁷e**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- ***dans¹jurk¹**. Samenstelling. 1^e woord: **dans**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **jurk**.
Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen.

- **vindt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

Eef van Dam vindt haar nieuwe dansjurk gaaf.

ww

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.
- Herhalen van langermaakwoord van het b-rijtje.
- Herhalen van ei/ij-woorden.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- ei-plaat en ei-rap
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 1 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 1 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilms: langermaakwoord, langermaakwoord van het b-rijtje, voorvoegsel, net als voorvoegsel, ei/ij-woorden
- Hang het printblad 'langermaakwoord van het b-rijtje' op.

OPFRISSEN

05 min

*We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.
De woorden ken je al. Je maakt alleen kennis met de ei-rap.*

Ei/ij-woorden

 Laat de ei-rap horen of lees de rap voor. Pauzeer steeds bij het ei-woord. De kinderen noemen het woord. Wissel individuele beurten af met in koor oefenen. Laat de kinderen 'ei' op een wisbordje schrijven. Elke keer als ze een ei-woord in de ei-rap horen, houden ze het wisbordje omhoog.

Werkwoorden

   Zeg het werkwoord en een kind zet het in de hij-vorm van de tegenwoordige tijd en noemt de werkwoordregel. [Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat.]

- **denken.** [hij denkt]
- **spelden.** [hij speldt]
- **fluiten.** [hij fluit]
- **worden.** [hij wordt]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het langermaakwoord, voorvoegsel, langermaakwoord van het b-rijtje en ei/ij-woorden.*

 Bekijk samen eventueel de spellinganimaties en de categoriefilmpjes van deze categorieën. Dit kan ook op een ander moment.

 Wijs het langermaakwoord en het voorvoegsel aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen.

Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. Ik hoor of ik d of t moet schrijven.

Voorvoegsel. Ik schrijf e.

Net als voorvoegsel. Ik schrijf e.

Woorden met b aan het eind horen ook bij de langermaakwoorden, omdat je ze ook langer kunt maken om te horen hoe je ze moet schrijven. Een klein rijtje woorden heeft een b aan het eind, omdat je bij het langer maken een /b/ hoort. Deze woorden van het b-rijtje leer je uit je hoofd:

eb, heb, web,
drab, krab, slab, kwab,
rib, schub, schrob,
en zeerob.

Hang het printblad met het langermaakwoord van het b-rijtje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen.

Voordoen

  Doe bij elke categorie een woord voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de hoofdstad.** Samenstelling. 1^e woord: **hoofd**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. hoofden. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **stad**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. steden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

blok 1		week 1		les 4		spelling	
★ 1 Schrijf het woord op. Het zwemt diep in de zee en heeft acht poten. inktvis Dit maak je als je met voetbal scoort. doelpunt Dit sieraad draag ik om mijn arm. armband Hiermee maak ik schetsen of tekeningen. patlood Bij de geboorte van een baby eet je dit met muisjes. beschuit Een eeuw duurt ... jaar. honderd Deze mensen blussen het vuur. brandweer							
★ 2 Vul het woord in. De spin weeft een web _____ bij onze achterdeur. Deze vis heeft ook een oranje schub _____. Ik doe mijn broertje een slab _____ om. Er kruipt een kral _____ over het tuinpad. Door de val doet mijn rib _____ pijn.							
★ 3 Schrijf het woord op. Wat een tranen, heb je driet? verdriet Zij vertelt mij een groot heim. geheim Wij hebben samen heel veel zier. plezier Ik stop me achter de boom. verstopt Een mes, vork en lepel noem je stek. bestek Alle botten samen noem je het let. skelet							

Staal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg's Hertoegnibosch

- **de schoonheid.** Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. schoonheden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **het gezeur.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eur-woord. Ik schrijf eu.
- **de sering.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de kwab.** Langermaakwoord van het b-rijtje.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

Sommige kinderen vinden het lastig om bij de langermaakwoorden de goede klank te bepalen. Oefen daarom ook auditief. Het is raadzaam de d/t-klank bij het langer maken overdreven duidelijk uit te spreken. Je zegt het woord, de kinderen maken het langer en noemen de klank: paard. (paarden. Ik hoor /d/.) skelet. (skeletten. Ik hoor /t/.)

- **het nijlpaard.** Samenstelling. 1^e woord: **nijl**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. 2^e woord: **paard**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. paarden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

De kinderen delen de woorden waarin de klank /ei/ te horen is eerst in bij een spellingcategorie. Pas daarna bepalen ze of het woord met korte ei of lange ij geschreven moet worden.

- **het skelet.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. skeletten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de slab**
- **het gestoei**
- **de boord**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **meneer** en **slagroomtaart** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De meneer houdt van slagroomtaart.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de slab**⁸. Langermaakwoord van het b-rijtje.
- **het ge⁹stoei**⁶. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **de boor⁵d**⁸. Oor-woord. Ik schrijf oo. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. boorden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

Zin: De me⁹neer⁵ houdt van *slag¹room¹taart⁸.

- **me⁹neer⁵**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Eer-woord. Ik schrijf ee.
- ***slag¹room¹taart⁸**. Samenstelling. 1^e woord: **slag**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **room**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 3^e woord: **taart**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. taarten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

- **houdt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

Bij werkwoorden hoor je vaak een /t/ aan het eind. Leg de kinderen uit dat je de persoonsvorm nooit langer maakt.

Hier gebruik je de werkwoordregel.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

De meneer houdt van slagroomtaart.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Geef de kinderen de ei-plaat met de invulvelden (zie blokinfo in het digbord). De kinderen vullen de woorden zelf in.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.*
- Denk aan de regel.*
- Schrijf het woord op.*
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- de drenkeling**
- het gebied**
- het plezier**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **schreeuwt** en **marktplein** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De visboer schreeuwt op het marktplein.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Zet voor de nabespreking van het dictee niet alle woorden vooraf op het bord, maar schrijf tijdens de nabespreking stap voor stap mee met de verwoording. Op deze manier ben je model en laat je zien hoe de kinderen het zelf moeten doen.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- de drenk^eeling²**. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- het ge^obied⁸**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. gebieden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- het ple^ozier**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e.

Bij woorden met een klankzuiver einde (zoals plezier en gebak) benoem je het klankzuivere deel niet. De kinderen zullen hierbij over het algemeen geen fouten maken.

Zin: De visboer schreeuw⁷t op het *markt⁸plein¹.

- **schreeuw⁷t.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- ***markt⁸plein¹.** Samenstelling. 1^e woord: **markt**.
Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. markten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **plein**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
Staat op de ei-plaat, dus korte ei.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

De visboer schreeuwt op het marktplein.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 2 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 2 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: klankgroepenwoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wij op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m voorvoegsel). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Werkwoorden

 Zeg de zin en een kind noemt het werkwoord / de werkwoorden. Een ander kind noemt in welke tijd de zin staat.

- **Selma danste.** [danste – Het gebeurde al eerder, dus verleden tijd.]
- **Jeppe zong een lied.** [zong – Het gebeurde al eerder, dus verleden tijd.]
- **Ze hebben genoten.** [hebben genoten – De zin heeft twee werkwoorden (een hulpwerkwoord en een voltooid deelwoord), dus voltooid tijd.]
- **Ik lach om mijn vrienden.** [lach – Het gebeurt nu, dus tegenwoordige tijd.]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het klankgroepenwoord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en de categoriefilmpjes van het klankgroepenwoord (basis en -e, -el, -er).

 Wijs het klankgroepenwoord aan op de categoriekaart.
De kinderen wijzen mee in het staalboek.
In deze les oefen je de eerste twee stappen op de klankgroepenkaart.

Voordoen

  Oefen onderstaande woorden auditief. Klap van rechts naar links. Laat duidelijk de laatste klank horen. Dit is vooral belangrijk als de laatste klank een medeklinker is.

- **de petten.** /pe/ /ten/. De klankgroep is **pe**.
- **de ezel.** /ee/ /zel/. De klankgroep is **ee**.
- **wij gieten.** /gie/ /ten/. De klankgroep is **gie**.
- **het kristal.** /kriss/ /tal/. De klankgroep is **kriss**.

Wees alert op de klankgroepenwoorden met st in het midden. Het gevaar bestaat dat deze woorden verkeerd verdeeld worden. Bijvoorbeeld: kristal. De klankgroep is kris en niet kri. Spreek de s hier wat langer uit: krisss.

Samen doen

 Oefen vier woorden samen. De kinderen verdelen de woorden op dezelfde manier. Ze klappen daarbij van links naar rechts.

- **de koffie.** /ko/ /fie/. De klankgroep is **ko**.
- **de masten.** /masss/ /ten/. De klankgroep is **masss**.
- **de datum.** /daa/ /tum/. De klankgroep is **daa**.
- **de scheuten.** /scheu/ /ten/. De klankgroep is **scheu**.

blok
1

week
2

les 1

spelling

★ 1
Spellingtoets

1

Schrijf het **enkelvoud** op.
Schrijf ook het **meervoud** op.

het bad
de baden

de roos
de rozen

de slak
de slakken

de beer
de beren

de laars
de laarzen

de brief
de brieven

★ 2
Spellingtoets

2

Zet een streep onder het **werkwoord**.
Staat de zin in de **tegenwoordige** tijd of in de **verleden tijd**?

	tt	vt
Een vrouw uit Polen <u>heeft</u> een leuke hobby.	☒	☐
Ze <u>maakt</u> kunst met ongekookte pasta.	☒	☐
Ze <u>maakte</u> al verschillende voorwerpen en gebouwen.	☐	☒
De vrouw <u>bouwde</u> zelfs een kleine Eiffeltoren.	☐	☒
Eerst <u>snijd</u> t ze de pasta in stukjes.	☒	☐
Daarna <u>plakt</u> ze de stukjes aan elkaar.	☒	☐
De kunstvoorwerpen van pasta <u>zijn</u> te koop.	☒	☐
De vrouw <u>verkocht</u> al veel van haar pastakunst.	☐	☒

Staal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg 5-Hertogenbosch

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Neem het oefendictée op dezelfde manier af als een toetsdictée. Geef dus niet te veel aanwijzingen tussendoor en behoud de rust.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de schenking**
- **de spechten**
- **de meloen**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **legt** en **kast** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Stan legt zijn broek in de kast.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictée na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het schenk⁴ing²**. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de specht³en**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **de me⁹loen**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e.

Zin: Stan legt¹ zijn broek in de kast⁸.

- **legt¹**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

'Legt' is een uitzondering op de luchtwoorden, dus geen luchtwoord. Het is een hakwoord.

- **kast⁸**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. kasten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

In welke tijd staat de zin? [tegenwoordige tijd (legt)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

Stan legt zijn broek in de kast.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictée. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Veeg dat stukje echt weg en laat de kinderen dat ook doen.

- **de lui^lak.** /lui/ /lak/. De klankgroep is **lui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **de dauwdruppel.** Samenstelling. 1^e woord: **dauw**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au. 2^e woord: **druppel**. Klankgroepenwoord. /dru/ /pel/. De klankgroep is **dru**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de p dubbel.

Schrijf pp met een andere kleur erbij en de kinderen schrijven mee.

- **zonder.** /zonnn/ /der/. De klankgroep is **zonnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de rubriek**
- **de windsnelheid**
- **de zangeres**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **enkel** en **blauw** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De plek op mijn enkel is blauw.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ru^lobriek.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **ruu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg.
 - **de *wind^snel^hheid^d.** Samenstelling. 1^e woord: **wind**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. winden. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **snelheid**. De klankgroep is **snelll**. De laatste klank is **lll**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. snelheden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
 - **de zang¹eres.** Zingwoord. Ik schrijf ng.
- Zin: De plek op mijn enk^el is blauw¹.**
- **enk^el.** Plankwoord. Daar mag niets tussen.
 - **blauw¹.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au.

In welke tijd staat de zin? [tegenwoordige tijd (is)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoort en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)

Bespreek het antwoord.

- *Welk woord heb je onderstreept bij het werkwoord?*

De plek op mijn enkel is blauw.

ww

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten van groep 4:

- lidwoord.
- zelfstandig naamwoord.
- enkelvoud en meervoud.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 2 les 3
- printbladen antwoordenboek, week 2 les 3

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Leestekens

Schrijf de zinnen op het bord zonder de hoofdletters en leestekens. Lees ze aan de kinderen voor.

Gaat Juul met de trein naar Middelburg?

In de stad eet ze een ijsje met Sanne.

De kinderen noemen om de beurt welke hoofdletters en leestekens in de zin komen. Schrijf ze met een andere kleur in de zinnen.

Woordsoorten

De kinderen noemen om de beurt het werkwoord in de zinnen op het bord.

Onderstreep het werkwoord en schrijf de afkorting ww eronder.

Gaat Juul met de trein naar Middelburg?

ww

In de stad eet ze een ijsje met Sanne.

ww

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten uit groep 4: lidwoord en zelfstandig naamwoord en het herkennen van het enkelvoud en meervoud.*

Het zelfstandig naamwoord is een woord voor een mens, dier of ding. Je kunt er een lidwoord voor zetten. Eigennamen zijn ook zelfstandige naamwoorden. Het zijn namen voor mensen, dieren en dingen: Sven, Flappie, De Regenboog (of je eigen schoolnaam).

Het lidwoord hoort bij een zelfstandig naamwoord. Het staat voor het zelfstandig naamwoord. Er zijn drie lidwoorden: de, het en een.

Wijs de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Het zelfstandig naamwoord staat in het enkelvoud of in het meervoud.

Enkelvoud. Er is er maar één van.

Meervoud. Er zijn er meer van.

Van een enkelvoud kun je bijna altijd een meervoud maken en omgekeerd.

Voordoan

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je de het lidwoord en zelfstandig naamwoord herkent.

- *Oma voert de kippen. De zelfstandige naamwoorden zijn: Oma en kippen. Oma is een eigenaam en kippen zijn dieren. Het lidwoord is: de. De staat voor het zelfstandig naamwoord.*

Onderstreep Oma, de en kippen en schrijf de afkortingen znw en lw eronder.

- *Oma. Er is er maar één van, dus het is enkelvoud. Ik maak er meervoud van: meer oma's.*
- *kippen. Er zijn er meer van, dus het is meervoud. Ik maak er enkelvoud van: één kip.*

blok 1 week 2 les 3 grammatica

***1**

Omcirkel het **zelfstandig naamwoord**.
Kleur het **lidwoord**.

Dit [jaar] ga je [het] [verkeers]examen doen.
Je moet dan [de] [verkeers]borden kennen.
In [de] [klas] ga je hier veel mee oefenen.
Als je [de] [theorie] kent, krijg je [een] [toets].
Je moet ook in [het] [verkeer] fietsen.
[De] [kinderen] die slagen, krijgen [een] [diploma].
Sebas heeft [de] [route] wel vijf [keer] geoefend.
Nu hoeft hij alleen maar aan [de] [verkeers]regels te denken.

***2**

Maak de rij af.

enkelvoud	meervoud
een wagen	twee <u>wagens</u>
een vacht	twee <u>vachten</u>
een zeehond	twee <u>zeehonden</u>
een krab	twee <u>krabben</u>
een kooi	twee <u>kooien</u>
een oppasser	twee <u>oppassers</u>

Staal - groep 7 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertenbosch

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het lidwoord en zelfstandig naamwoord.

- *Opa pakt de eieren uit het kippenhok. Noem de lidwoorden. [de, het] Noem de zelfstandige naamwoorden. [Opa, eieren, kippenhok]*

Onderstreep de woorden en schrijf de afkortingen lw en znw eronder.

Oefen apart met de kinderen hoe het onderstrepen en het noteren van de afkorting bij de woordsoorten gaat.

- *Is kippenhok een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud] Noem het meervoud van kippenhok. [kippenhokken]*

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de smeerkas**
- **terecht**
- **de leeuwen**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **waarheid** en **meester** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij spreekt de waarheid bij de meester.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de *smeer⁵kas¹**. Samenstelling. 1^e woord: **smeer**. Eer-woord. Ik schrijf ee. 2^e woord: **kas**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **te⁹recht³**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **de leeuw⁷en**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

Zin: Hij spreekt de waar¹⁰heid⁸ bij de mees¹⁰ter.

- **waar¹⁰heid⁸**. De klankgroep is **waarr**. De laatste klank is **rr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. waarheden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **mees¹⁰ter**. De klankgroep is **meess**. De laatste klank is **ss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

- **spreekt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Hij spreekt de waarheid bij de meester.

ww lw znw lw znw

- *Is meester een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]*
- *Noem het meervoud van meester. [meesters]*

Wanneer de kinderen nog regelmatig fouten maken met het bepalen van een woordsoort, gebruik dan niet alleen de zin, maar ook de dicteewoorden om een woordsoort te benoemen.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 4*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 2 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 2 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: klankgroepenwoord (lange klank eind, andere cat, eer-oor-eur-eel en fvsz)

blok
1

week
2

les 4

spelling

*** 1**

Schrijf het woord op.

Wij k met de tent in (Goes)

De in heeft de juwelen gestolen.

Eerst gaan we naar (Zeist) d naar (Soest)

In ok begint de herfst.

Ik vier het feest op 7 tus in (Apeldoorn)

De kleur van (Nederland) is o .

Karate en ju zijn vechtsporten.

kamperen

inbreker

daarna

oktober

augustus

oranje

judo

*** 2**

Schrijf het **werkwoord** op.

ik *bloed*

jij *bloed*

ik *fluit*

jij *fluit*

ik *bid*

jij *bid* jij?

ik *kaart*

jij *kaart*

ik *glijd*

jij *glijd* jij?

ik *kneed*

jij *kneedt*

Staal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Zeg het woord en een kind noemt de categorie(ën) en regel(s). Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- **bedenken.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Plankwoord. Daar mag niets tussen.
- **handdoek.** Samenstelling. 1° woord: **hand.** Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. handen. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2° woord: **doek.** Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.
- **spreeuwen.** Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- **gedachte.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Werkwoorden

 Zeg de zin en een kind noemt het werkwoord / de werkwoorden. Een ander kind noemt in welke tijd de zin staat.

- **De hond heeft de bal in de tuin begraven.** [heeft begraven – De zin heeft twee werkwoorden (een hulpwerkwoord en een voltooid deelwoord), dus voltooid tijd.]
- **Hij begraaft altijd alle ballen.** [begraaft – Het gebeurt nu, dus tegenwoordige tijd.]
- **Onze vorige hond begroef ook alles.** [begroef – Het gebeurde al eerder, dus verleden tijd.]
- **Soms vinden we oude ballen terug.** [vinden – Het gebeurt nu, dus tegenwoordige tijd.]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met nieuwe klankgroepenwoorden.*

 Bekijk samen eventueel de categoriefilmpjes van het klankgroepenwoord (lange klank eind, andere cat, eer-oor-eel en fvsz). Dit kan ook op een ander moment.

 In deze les oefen je met nieuwe klankgroepenwoorden.

Voordoen

  Doe vier woorden voor. Wijs bij elke stap mee op de klankgroepenkaart. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

Vertel dat bij sommige woorden de klankgroep meteen het hele woord is, zoals bij ja, zo en nu. Hoor je een lange klank aan het eind, dan neem je een stukje weg. Behalve bij woorden met /ee/ aan het eind. Daar haal je geen stukje van de ee weg. Zee en nee zijn hakwoorden.

- **de sla.** Klankgroepwoord. De klankgroep is **slaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de banjo.** De klankgroep is **bannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **joo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.

Vertel de kinderen dat je bij woorden waar je eer-oor-eur-eel in de klankgroep hoort, de regel van het klankgroepenwoord gebruikt.

- **wij zweren**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **zwee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.

Vertel de kinderen dat als er een f of s aan het eind van een woord staat, die letters bij een klankgroepenwoord veranderen in een v of een z (ik graaf – wij graven, een vaas – twee vazen). Dit geldt niet voor klankgroepenwoorden met een korte klank als laatste klank. Na een korte klank schrijf je f of s dubbel, zoals bij sloffen en messen.

- Spreek overdreven de /v/ of /z/ uit.
- **zij bevrozen**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **vrie**. De laatste klank is **ie**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.

Samen doen

 Oefen vier woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het stro**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **stroo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg
- **wij verdelen**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **dee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.
- **de duiven**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **dui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **tevreden**
- **wij scheuren**
- **het gehoor**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **mooie** en **tekening** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Frank de Jong maakt een mooie tekening.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **te⁹vre¹⁰den**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **vree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.
- **wij scheu¹⁰ren**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **scheu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **het ge⁹hoor⁵**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Oor-woord. Ik schrijf oo.

Zin: Frank de Jong maakt een mooi⁶e te¹⁰kening².

- **mooi⁶e**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **te¹⁰kening²**. De klankgroep is **tee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Zingwoord. Ik schrijf ng.

- **maakt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Frank de Jong maakt een mooie tekening.

znw ww lw znw

- Is **tekening** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]
- Noem het meervoud van **tekening**. [tekeningen]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Laat de kinderen een categorie noemen waar ze moeite mee hebben en laat ze er vijf woorden bij bedenken of opzoeken. Vraag de woorden na tijdens een volgende les.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **trema**. De klankgroep is **tree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **ketting**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **ke**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel.

Oefen eventueel ook met: verscheuren, kwestie of een keuze uit de woordenlijst.

Sta met het gezicht naar de kinderen gericht. De kinderen zitten frontaal (met tafel en stoel). Zo kunnen ze alles goed imiteren.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het toernooi**
- **het menu**
- **de schuld**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **navelzwijn** en **dichtbij** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Ziet Fien een navelzwijn van dichtbij?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Laat de kinderen nooit woorden spellen. Het gevaar is dan groot dat ze alfabetnamen gaan zeggen. Ze moeten in klanknamen blijven spreken. Bij de nabespreking noemen ze alleen de categorienaam en de regel.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het toer¹⁰nooi⁶**. De klankgroep is **toerrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **het me⁹nu¹⁰**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **nuu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg.
- **de schuld⁸**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. schulden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

Zin: Ziet Fien een *na¹⁰velzwijn¹ van *dicht³bij¹?

- ***na¹⁰velzwijn¹**. Samenstelling. 1^e woord: **navel**. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. 2^e woord: **zwijn**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.
- ***dicht³bij¹**. Samenstelling. 1^e woord: **dicht**. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. 2^e woord: **bij**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.

In welke tijd staat de zin? [tegenwoordige tijd (Ziet)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreep bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Ziet Fien een navelzwijn van dichtbij?

ww znw lw znw

- Is *navelzwijn* een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]
- Noem het meervoud van *navelzwijn*. [navelzwijnen]

LESINFO

DOEL VAN DE LES

-

MATERIAAL

Leerkracht

- instructiefilm: klankgroepenwoord a(a)-lijst, ueel/eaal
- instructiefilm: ei/ij-woorden
- Hang het printblad met de uitbreiding van de ei-woorden onder de ei-plaat.

OPFRISSEN

05 min

Benoem de stomme e bij 'ven' niet. Hoe meer aandacht je hieraan besteedt, hoe meer fouten kinderen maken.

Staal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg 's-Hertogenbosch

Vertel dat de kinderen ook langere ei-woorden herhalen. Een aantal van deze woorden staat al op de ei-plaat.

Zeg de regel die erbij hoort:

ei. Staat op de ei-plaat, dus korte ei.

ij. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.

Wijs de woorden aan op de ei-plaat. De kinderen wijzen mee in het staalboek: *aardbei, afscheid, beitel, eikel, eiland, fontein, gewei, kapitein, keizer, omheining, onderscheiding, paleis, pleister, porselein, reiger, Romein, steiger, steigeren.*

Vertel dat er ook nieuwe woorden zijn met korte ei die niet te zien zijn op de ei-plaat. Deze woorden hangen onder de ei-plaat en staan in het staalboek, zodat ze er toch bij horen. Wijs deze ei-woorden aan en lees ze met de kinderen in koor.

Laat het vel met de uitbreiding van de ei-woorden de komende weken onder de ei-plaat hangen.

- **het eiland.** De klankgroep is **ei**. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. eilanden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

Samen doen

 Oefen drie woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het kabaal.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **kaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de leguanen.** De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **guu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **het refrein.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Staat op de ei-plaat, dus korte ei.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de agent**
- **de eigenaar**
- **bloedlink**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **bemoeien** en **verzorging** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Wij bemoeien ons met de verzorging van de hond.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de a¹⁰gent⁸.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. agenten. Ik hoor dat ik t moet schrijven
- **de ei¹⁰genaar.** Klankgroepenwoord. De klankgroep is **ei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- ***bloed¹⁰link¹⁰.** Samenstelling. 1^e woord: **bloed**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. bloeden. Ik hoor dat ik d moet schrijven. 2^e woord: **link**. Plankwoord. Daar mag niets tussen.

Zin: Wij be⁹moei⁶en ons met de ver⁹zor¹⁰ging² van de hond.

- **be⁹moei⁶en.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **ver⁹zor¹⁰ging².** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **zorrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Is **bemoeien** een sterk of zwak werkwoord? [bemoeien – bemoeiden is klankvast, dus zwak]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Wij bemoeien ons met de verzorging van de hond.

ww

lw

znw

lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4 en 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 3 les 2
- printbladen antwoordenboek, week 3 les 2

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: verkleinwoord en verkleinwoord met -etje, met -aatje/-ootje/-uutje en met -nkje.

blok
1

week
3

les 2

spelling

* 1

Schrijf het **verkleinwoord** in de zin.

spin Ik schrik niet van die spinnetjes.

slang In de tuin kruip een slangetje.

leeuw Het kleine leeuwje volgt zijn moeder.

lama In de wei graast een klein lamaatje.

film We kijken een filmpje voor we gaan slapen.

kring De kinderen gaan in een kringetje staan.

foto We prikken alle kleine fotootjes op het prikbord.

kalf We mogen de kleine kalfjes de fles geven.

* 2

Vul het **grondwoord** en het **verkleinwoord** in.

een grote konink en een klein koninkje

een grote pudding en een klein puddinkje

een grote haring en een klein harinkje

een grote ketting en een klein kettinkje

Staal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogsbosch

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

  Zeg de categorie. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- **Langermaakwoord.** Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. Ik hoor of ik d of t moet schrijven.
- **Luchtwoord.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **Eer-oor-eur-eel-woord.** Eer-woord. Ik schrijf ee. Oor-woord. Ik schrijf oo. Eur-woord. Ik schrijf eu. Eel-woord. Ik schrijf ee.
- **Eeuw-ieuw-woord.** Ik denk aan de u.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **begeleiden.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **lei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **papegaai.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **paa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.

Oefen eventueel ook met: pantoffel, fabel of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

🕒 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 en 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het verkleinwoord. Je leert ook het verkleinwoord met -etje, het verkleinwoord met -aatje, -ootje of -uutje en het verkleinwoord met -nkje.*

 Bekijk samen eventueel de categorie filmpjes van het verkleinwoord en het verkleinwoord met -etje, -aatje/-ootje/-uutje en -nkje. Dit kan ook op een ander moment.

 Wijs het verkleinwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Bij een verkleinwoord kijk je eerst naar het grondwoord en dan zet je er je, tje of pje achter. Zeg de regel die erbij hoort:
Verkleinwoord. Grondwoord is ... Dat is een ... (categorie + regel). Dan ... (je/tje/pje) erachter.

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **het kunstje.** Verkleinwoord. Grondwoord is kunst. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. kunsten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan je erachter.

Bij een verkleinwoorden met /utju/, -aatje, -ootje en -uutje en -nkje kun je niet terug naar het grondwoord, maar kijk je naar de categorie die in het woord zit. Je begint vooraan.

- **het zinnetje**. Verkleinwoord met /utju/. Ik begin vooraan. De klankgroep is **zi**. de laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- **het logootje**. Verkleinwoord met -ootje. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Dan ootje.
- **het woninkje**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **woo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.

Samen doen

 Oefen vier woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het nestje**. Verkleinwoord. Grondwoord is **nest**. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. nesten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan je erachter.
- **het jongetje**. Verkleinwoord met /utju/. Ik begin vooraan. Zingwoord. Ik schrijf ng. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.
- **het menuutje**. Verkleinwoord met -uutje. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Dan uutje.
- **het sluitinkje**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **slui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het schemaatje**
- **het puddinkje**
- **de houtstapel**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **pennetjes** en **boekje** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Fem schrijft met haar pennetjes in het boekje.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het sche¹⁰maatje¹¹**. Verkleinwoord met -aatje. De klankgroep is **schee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Dan aatje.

- **het pu¹⁰ddink^{je}¹¹**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **pu**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de d dubbel. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.
- **de *houtstapel**. Samenstelling. 1^e woord: **hout**. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. houten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **stapel**. De klankgroep is **staa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Zin: Fem schrijft met haar pe¹⁰nnetje¹¹s in het boek^{je}¹¹.

- **pe¹⁰nnetje¹¹s**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **pe**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etjes. Ik schrijf twee keer e.
- **boek^{je}¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is **boek**. Dat is een hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Dan je erachter.

- **schrijft**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Fem schrijft met haar pennetjes in het boekje.

znw ww znw lw znw

- Is **pennetjes** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]
- Noem het enkelvoud van **pennetjes**. [pennetje]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4 en 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten van groep 5 en 6:

- bijvoeglijk naamwoord.
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 3 les 3
- printbladen antwoordenboek, week 3 les 3

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

⌚ 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Woordsoorten

Schrijf de zin op het bord. Lees de zin aan de kinderen voor. De kinderen noemen om de beurt de woordsoorten. Onderstreep het woord en schrijf de betreffende afkorting eronder.

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Wissel af in vragen:

- Welke woorden zijn [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Siem zingt een mooi lied op het podium.

znw ww lw znw lw znw

- Is **podium** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]
- Noem het meervoud van **podium**. [podia of podiums]

Leestekens

Schrijf de zin op het bord zonder de hoofdletters en leestekens. Lees de zin aan de kinderen voor.

Smaakt de soep van Mieke goed?

De kinderen noemen om de beurt welke hoofdletters en leestekens in de zin komen. Schrijf ze met een andere kleur in de zinnen.

INSTRUCTIE

⌚ 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van de woordsoort bijvoeglijk naamwoord uit groep 5 en stoffelijk bijvoeglijk naamwoord uit groep 6.*

Het bijvoeglijk naamwoord zegt iets over het zelfstandig naamwoord.

Het stoffelijk bijvoeglijk naamwoord zegt van welk materiaal het zelfstandig naamwoord is gemaakt.

Wijs de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoan

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je het bijvoeglijk naamwoord herkent.

- De **natte** hond loopt over het **wollen** kleed.
Het bijvoeglijk naamwoord zegt iets over het zelfstandig naamwoord. Natte zegt iets over hond.
Onderstreep natte en schrijf de afkorting bnw eronder.
Het stoffelijk bijvoeglijk naamwoord zegt van welk materiaal het zelfstandig naamwoord is gemaakt. Wollen zegt van welk materiaal het kleed is gemaakt.
Onderstreep wollen en schrijf de afkorting sbnw eronder.

Wanneer je een stoffelijk bijvoeglijk naamwoord schrijft, gebruik je de spellingregel:
Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord, dus met -en.

blok

week

les 3

grammatica

1

Schrijf het **bijvoeglijk naamwoord** op.
Schrijf ook het **zelfstandig naamwoord** op.

het **ijzeren**
pannetje

het **papieren**
vliegtuigje

de **Engelse**
drop

de **gele**
dooier

de **gouden**
ringen

Kiki's
rugzak

2

Kijk naar het gekleurde woord.
Schrijf de naam van de **woordsoort** op.

Ik heb een mooie **fiets**.
De fiets is blauw met groen.
Hij heeft vijf **versnellingen**.
Het zadel **zit** heel lekker.
Ik heb zin in **een** fietstochtje.
Dan maak ik een lange **omweg**.
Fiets je mee?
Samen heb je meer **plezier**.

zelfstandig naamwoord

lidwoord

zelfstandig naamwoord

werkwoord

lidwoord

zelfstandig naamwoord

werkwoord

zelfstandig naamwoord

Staal - groep 7 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertsogenbosch

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het bijvoeglijk naamwoord en het stoffelijk bijvoeglijk naamwoord.

- *Daarna springt hij via het **houten** tafeltje op de **nieuwe** bank.* [bnw: nieuwe, sbnw: houten]

Onderstreep nieuwe en schrijf de afkorting bnw eronder.
Onderstreep houten en schrijf de afkorting sbnw eronder.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de seringen**
- **de boottochten**
- **het fabriekje**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **gesmeerde** en **boterhammetjes** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Zij at de gesmeerde boterhammetjes.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de se⁹ring²en.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **de *boot⁸tocht³en.** Samenstelling. 1° woord: **boot.** Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. boten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2° woord: **tochten.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.
- **het fa¹⁰briekje¹¹.** Verkleinwoord. Grondwoord is fabriek. Dat is een klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **faa.** De laatste klank is **aa.** Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Dan je erachter.

Zin: Zij at de ge⁹smeer⁵de bo¹⁰terha¹⁰mmetje¹¹s.

- **ge⁹smeer⁵de.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. Eer-woord. Ik schrijf ee.
- **bo¹⁰terha¹⁰mmetje¹¹s.** Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **boo.** De laatste klank is **oo.** Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **ha.** De laatste klank is **a.** Dat is een korte klank. Ik schrijf de m dubbel. Dan -etjes. Ik schrijf twee keer e.

*Is **at** een sterk of zwak werkwoord? [eet – at is klankveranderend, dus sterk]*

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Zij at de gesmeerde boterhammetjes.

ww lw bnw znw

- *Is **boterhammetjes** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]*
- *Noem het enkelvoud van **boterhammetjes**. [boterhammetje]*

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5 en 6.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 4.
- Herhalen van woord van het uw-rijtje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 3 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 3 les 4

Extra materiaal

- printblad met 'woord van het uw-rijtje'
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: achtervoegsel
- instructiefilm: woord van het uw-rijtje

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m verkleinwoord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Werkwoorden

 Zeg het werkwoord en een kind noemt of het sterk (klankveranderend) of zwak (klankvast) is. Wissel individuele beurten af met in koor oefenen.

- **hij luidde.** [zwak; luidt – luidde]
- **zij liepen.** [sterk; lopen – liepen]
- **jij wachtte.** [zwak; wacht – wachtte]
- **ik viel.** [sterk; val – viel]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 4 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het achtervoegsel en het woord van het uw-rijtje.*

 Bekijk samen eventueel de categoriefilmpjes van het achtervoegsel en het woord van het uw-rijtje. Dit kan ook op een ander moment.

 Wijs het achtervoegsel aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. Deze woorden moet je uit je hoofd leren. In deze les zijn dat de woorden van het uw-rijtje. Wijs op het printblad met het uw-rijtje. Zeg de regel die erbij hoort: *Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.*

uw, duw, ruw, schuw, sluw, schaduw, waarschuw, zenuw, zwaluw.

Hang het printblad met het woord van het uw-rijtje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen.
Haal het bij het volgende blok weer weg, zodat de kinderen het uit het hoofd kunnen oefenen.

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **moelijk**. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **prettige**. De klankgroep is **pre**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Je hoort bij -ige twee keer de /u/ achter elkaar, maar bij /ug/ denk je aan het achtervoegsel.

- **ruw.** Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.

blok
1

week
3

les
4

spelling

* 1

1

Schrijf het woord op.

Een som die je lastig vindt, is een moeilijke som. moeilijke

Een kruispunt met veel gevaar is een gevaarlijk kruispunt. gevaarlijk

Iemand die veel kan, is een handig persoon. handig

Een reisje dat je ieder jaar maakt, is een jaarlijks reisje. jaarlijks

Een meisje dat elf jaar is, is een elfjarige meisje. elfjarig

Een afspraak voor een heel land is een landelijke afspraak. landelijke

Iemand die heel precies werkt, werkt nauwkeurig. nauwkeurig

Alles wat met je lichaam te maken heeft, is lichamelijk. lichamelijk

* 2

2

Schrijf de woorden van het uww-rijtje op.

Van u is hetzelfde als duw. uww

Een stoot is hetzelfde als duwen. duw

Stroef is hetzelfde als ruw. ruw

Slim en gemeen is hetzelfde als sluw. sluw

Verlegen is hetzelfde als schuw. schuw

* 3

3

Is het gekleurde werkwoord sterk of zwak?

Zet een kruisje.

	sterk	zwak
Ik liep met mijn beste vriendin door de winkelstraat.	☒	☐
Ik huppelde van blijdschap.	☐	☒
We zochten nieuwe pennen voor op school.	☒	☐
Selma vertelde dat de boekwinkel mooie pennen had.	☐	☒
Ik wist precies welke boekwinkel ze bedoelde.	☒	☐
Helaas waren de pennen uitverkocht.	☒	☐

Staal · groep 7 · printbladen antwoordenboek · © Malsberg & Hertogenbosch

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **eeuwig**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **de zenuw**. De klankgroep is **zee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de zwaluw**
- **de eurootjes**
- **gloednieuwe**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **Reinigen** en **wollen** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Reinigen zij hun wollen truien?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de zwa¹⁰luw^{uw}**. De klankgroep is **zwaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **de eu¹⁰rootje¹¹s**. Verkleinwoord met -ootje. De klankgroep is **eu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Dan ootje.
- ***gloed⁸nieuw⁷e**. Samenstelling. 1° woord: **gloed**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. Sommige woorden kun je niet langer maken. Ik schrijf dit woord met een d. 2° woord: **nieuwe**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.

Zin: Rei¹⁰nig¹²en zij hun wo¹⁰llen truien?

- **Rei¹⁰nig¹²en**. De klankgroep is **Rei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Reinigen staat niet op de ei-plaat zelf, maar op de lijst met woorden eronder. Zo horen de woorden op de lijst ook bij de ei-plaat.

- **wo¹⁰llen**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **wo**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord, dus met -en.
 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord (sbnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Reinigen zij hun wollen truien

ww sbnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictée welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Tip voor werkvorm in de les

Laat de kinderen twee rijen maken in hun schrift. Boven de een schrijven ze bijvoorbeeld ei en boven de ander ij. Noem vervolgens een aantal woorden die de kinderen in de juiste rij schrijven. Kijk samen na.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

Laat de kinderen steeds zelf de stappen verwoorden bij het oefenen van de klankgroepen. Geef niet te veel stappen weg.

- duizelig.** De klankgroep is **dui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- betonnen (muur).** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **to**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord, dus met -en. Oefen eventueel ook met: frambozen, papertje of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- het beertje
- eeuwig
- schuw

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **gouden** en **ketting** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Mark houdt zijn gouden ketting om.

NABESPREKING

🕒 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

🗣️ Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het beer⁵tje¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is beer. Dat is een eer-woord. Ik schrijf ee. Dan tje erachter.
- **eeuw⁷ig¹²**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **schuw^{uw}**. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.

Zin: Mark houdt zijn gou¹⁰den ke¹⁰tting² om.

- **gou¹⁰den**. De klankgroep is **gou**. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. De laatste klank is **ou**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord, dus met -en.
- **ke¹⁰tting²**. De klankgroep is **ke**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel. Zingwoord. Ik schrijf ng.

- **houdt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd:
ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

📖 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

🎨 Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord (sbnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Mark houdt zijn gouden ketting om.

znw ww sbnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 4, 5 en 6.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

- Herhalen van woord van het pech-versje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 4 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 4 les 1

Extra materiaal

- printblad met 'woord van het pech-versje'
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: kilwoord, kilwoord ieel/iaal
- instructiefilm: apostrof-s-woord
- instructiefilm: woord van het pech-versie

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Zeg het woord en een kind noemt de categorie(ën) en regel(s). Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- **lastig**. De klankgroep is **lass**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **hellinkje**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **he**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.

Werkwoorden

 Zeg het werkwoord en een kind zet het in de verleden tijd en noemt de werkwoordregel. [Persoonsvorm in de verleden tijd van een sterk werkwoord. Ik denk aan de categoriekaart).

- **ik geef.** [ik gaf (hakwoord)]
- **ik schenk.** [ik schonk (plankwoord)]
- **ik mag.** [ik mocht (luchtwoord)]
- **ik zing.** [ik zong (zingwoord)]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het kilowoord, apostrof-s-woord en het woord van het pech-verse.*

 Bekijk samen de spellinganimaties en de categorie filmpjes van het kilowoord, kilowoord iel/iaal en apostrof-s-woord.

 Wijs het kilowoord en het apostrof-s-woord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek.

Zeg de regels die erbij horen:

Kilowoord. Ik schrijf i.

Er zijn geen regels die bepalen of je een woord met i of i moet schrijven. Om kilowoorden gemakkelijk te onthouden kun je de kinderen laten oefenen met de volgende onderwerpen: maanden (januari, juli), eten (kiwi, paprika), beroepen (piloot, politie), instrumenten (viool, gitaar) en maten (kilo, liter).

Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s.

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. Deze woorden moet je uit je hoofd leren. In deze les zijn dat de woorden van het pech-versje. Wijs op het printblad met het pech-versje. Zeg de regel die erbij hoort: *Woord van het pech-versje.*

Hang het printblad met het pech-verse op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen. Haal het printblad voor het volgende blok weer weg, zodat de kinderen het uit het hoofd kunnen oefenen.

Voordoen

 Doe vier woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **het diploma**. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **ploo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje

- van de oo weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- Bij woorden met ieel of iaal/iale hoor je ook een kilowoord.
- **joviaal**. De klankgroep is **joo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i.
 - **'s maandags**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. Samenstelling. 1^e woord: **maan**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **dag**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

Bij kinderen die de spatie vergeten bij de apostrof-s-woorden kun je de regel iets aanpassen: eerst apostrof, dan s en een spatie.

- **de kachel**. Woord van het pech-versje.

Samen doen

 Oefen drie woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **baviaan**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **baa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **'s avonds**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. avonden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **het lichaam**. Woord van het pech-versje.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de kapitein**
- **geniale**
- **de techniek**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **'s morgens** en **Koreaanse** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Tom reed 's morgens met Elske naar Koreaanse les.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ka¹⁰pi¹³tein**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **kaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Staat op de ei-plaat, dus korte ei.
- **ge¹⁰ni¹³a¹⁰le**. De klankgroep is **gee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de tech^hniek**. Woord van het pech-versje.

Zin: Tom reed 's¹⁴ mor¹⁰gens met Elske naar Ko¹⁰re¹⁰aan¹⁰se les.

- **'s¹⁴ mor¹⁰gens**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **morrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **Ko¹⁰re¹⁰aan¹⁰se**. De klankgroep is **Koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **ree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **aan**. De laatste klank is **nn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

- **reed**. Persoonsvorm in de verleden tijd van een sterk werkwoord. Ik denk aan de categoriekaart (langermaakwoord).

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Tom reed 's morgens met Elske naar Koreaanse les.

znw ww

znw

bnw

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

-

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 4 les 2
- printbladen antwoordenboek, week 4 les 2

Extra materiaal

- printblad met de uitbreiding van de au-woorden
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: centwoord
- instructiefilm: apostrof-s-meervoud
- Hang het printblad met de uitbreiding van de au-woorden onder de au-plaat.

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Ei/ij-woorden

 De kinderen noemen om de beurt een woord van de ei-plaat.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **horizon.** De klankgroep is **hoo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **omheining.** De klankgroep is **ommm**. De laatste klank is **mmm**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **hei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: dennetje, dierlijke of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het centwoord, apostrof-s-meervoud en langere woorden met au/ou.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het centwoord en apostrof-s-meervoud.

 Wijs het centwoord en apostrof-s-meervoud aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen:
Centwoord. Ik schrijf c.
Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **lucifer**. De klankgroep is **luu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **foto's**. De klankgroep is **foo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **too**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

De regel van apostrof-s bij bezit gaat hetzelfde. Het bezit geeft aan van wie iets is.

- **Eva's ring.** De klankgroep is **Ee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **vaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s bij bezit. Bij bezit en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s.

blok
1

week
4

les 2

spelling

1

Rara, wat is het?

Het is grijs.
Het plakt bakstenen aan elkaar.
Het is cement.

Het is een vorm.
Het is rond.
Het is een cirkel.

Het is geel.
Het smaakt erg zuur.
Het is een citroen.

Je kunt er mee betalen.
Er passen er honderd in een euro.
Het zijn centen.

2

Maak de rijen af.

enkelvoud	meervoud	verkleinwoord
de paprika	de <u>paprika's</u>	het <u>parikaatje</u>
de tornado	de <u>tornado's</u>	het <u>tornadootje</u>
de paraplu	de <u>paraplu's</u>	het <u>parapluutje</u>
de gorilla	de <u>gorilla's</u>	het <u>gorillaatje</u>
de auto	de <u>auto's</u>	het <u>autootje</u>
de zebra	de <u>zebra's</u>	het <u>zebraatje</u>

3

Vul **au** of **ou** in.
Schrijf de woorden in de goede rij.

de f <u>au</u> na	de tr <u>ou</u> werij	het meerv <u>ou</u> d
de <u>au</u> tomaat	de <u>ou</u> la	het huish <u>ou</u> den

au	ou
<u>de fauna</u>	<u>de trouwerij</u>
<u>de automaat</u>	<u>het meervoud</u>
<u>de aula</u>	<u>het huishouden</u>

Szaal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

Vertel dat de kinderen ook langere au-woorden herhalen.
Een aantal van deze woorden staat al op de au-plaat.
Zeg de regel die erbij hoort:

au. Staat op de au-plaat, dus atje-au.

ou. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou.

Wijs de woorden aan op de au-plaat. De kinderen wijzen mee in het staalboek: *astronaut, audio, augurk, augustus, auto, automaat, dinosaurus, kabeljauw, klauter(t), laurier, miauw, pauken, restaurant, wenkbrauw.*

Vertel dat er ook woorden zijn met atje-au die niet te zien zijn op de au-plaat. Deze woorden hangen onder de au-plaat en staan in het staalboek, zodat ze er toch bij horen. Wijs deze au-woorden aan en lees ze met de kinderen in koor.

Laat het vel met de uitbreiding van de au-woorden de komende weken onder de au-plaat hangen.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **cement.** Centwoord. Ik schrijf c. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. cementen. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de menu's.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **nuu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **de vernauwing.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **nau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **vertrouwelijk**
- **het gebergte**
- **de massa's**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **papegaai** en **medicijn** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Krijgt je papegaai een medicijn?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.
Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **ver⁹trou¹⁰welijk¹².** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **trou**. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. De laatste klank is **ou**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **het ge⁹berg¹⁰te.** Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **berggg**. De laatste klank is **ggg**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **de ma¹⁰ssa¹⁰s¹⁶.** De klankgroep is **ma**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. De klankgroep is **saa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

Zin: Krijgt je pa¹⁰pegaai⁶ een me¹⁰di¹³c¹⁵ijn?

- **pa¹⁰pegaai⁶.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **paa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.
- **me¹⁰di¹³c¹⁵ijn.** De klankgroep is **mee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Centwoord. Ik schrijf c. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Krijgt je papegaai een medicijn?

ww znw lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de verhoging**
- **de maki's**
- **de viool**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **leren** en **kettinkje** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Sem heeft een leren kettinkje voor Esra gekocht.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ver⁹ho¹⁰ging²**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **hoo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Zingwoord. Ik schrijf ng.
 - **de ma¹⁰ki¹³s¹⁶**. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
 - **de vi¹³ool**. Kilowoord. Ik schrijf i.
- Zin: Sem heeft een le¹⁰ren ke¹⁰ttink⁴je¹¹ voor Esra gekocht.**
- **le¹⁰ren**. De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Stoffelijk bijvoeglijk naamwoord, dus met -en.
 - **ke¹⁰ttink⁴je¹¹**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **ke**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.

In welke tijd staat de zin? [voltooide tijd (gekocht)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord (sbnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Sem heeft een leren kettinkje voor Esra gekocht.

znw hww lw sbnw znw znw vdw

- Is **kettinkje** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]
- Noem het meervoud van **kettinkje**. [kettinkjes]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 5.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 4 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 4 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: t(s)ie-woord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

S/z-woorden

  Zeg het woord. De kinderen geven om beurten aan in welke rij het hoort: s of z.

Het kind noemt ook de bijbehorende categorie(ën) en regel(s).

- **sociaal**. De klankgroep is **soo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **zwerfkatje**. Verkleinwoord. Grondwoord is zwerfkat. Dat is een samenstelling. 1^e woord: **zwerf**. Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen. 2^e woord: **kat**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. katten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan je erachter.
- **zenuw**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **zee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **sauna's**. De klankgroep is **sau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

Werkwoorden

 Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel.

- **graven.** [ik graaf – ik groef – ik heb gegraven]
- **knijpen.** [ik knijp – ik kneep – ik heb geknepen]
- **spreken.** [wij spreken – wij spraken – wij hebben gesproken]
- **verkopen.** [wij verkopen – wij verkochten – wij hebben verkocht]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. In deze les oefen je met het t(s)je-woord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het t(s)ie-woord.

 Wijs het t(s)ie-woord aan op de categoriekaart.

De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.*

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de politie**. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de **oo** weg. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)je-woord. Ik schrijf tie.
- **de vakantie**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **vaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de **aa** weg. De klankgroep is **kannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. T(s)je-woord. Ik schrijf tie.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de positie**. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kiloword. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Let op het verschil tussen de woorden provincies en repetitie. Spreek /cie/ en /tsie/ duidelijk uit, zodat het verschil goed hoorbaar is.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **duizelig**
- **de misselijkheid**
- **de flauwekul**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **provincies** en **repetitie** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Heb je de provincies nog geleerd voor de repetitie?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **dui¹⁰zeli¹²**. De klankgroep is **dui**. De laatste klank is **ui**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **de mi¹⁰sseli¹²heid⁸**. De klankgroep is **mi**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. misselijkheden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **de flau¹⁰wekul**. De klankgroep is **flau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor.

Zin: Heb je de pro¹⁰vin¹⁰c¹⁵ies nog geleerd voor de re¹⁰peti¹³tie¹⁷?

- **pro¹⁰vin¹⁰c¹⁵ies**. De klankgroep is **proo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **vinnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Centwoord. Ik schrijf c.
- **re¹⁰peti¹³tie¹⁷**. De klankgroep is **ree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kiloword. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

- **geleerd**. Voltooid deelwoord. Ik denk aan de categoriekaart (voorvoegsel, eer-oor-eur-eel-woord, langermaakwoord).

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Heb je de provincies nog geleerd voor de repetitie?

hww lw znw vdw lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht. Zo zie je welke categorie je oefent.

Kijk zelf de werkboeken na. Laat nooit fouten staan. Dit veroorzaakt een fout woordbeeld.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictée welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4 en 5.

Tip voor werkvorm in de les

Laat de kinderen in tweetallen oefenen met de regels. Het ene kind zegt de categorienaam, het andere noemt de regel die erbij hoort. Ze bedenken allebei een woord erbij. Bespreek enkele woorden klassikaal.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **koala's**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **verdwijning**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **dwij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: batterijtjes, bliksem of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **'s avonds**
- **sluw**
- **het geknoei**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **Otto's** en **traktaties** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Otto's broer bracht de traktaties naar de klas.

NABESPREKING

🕒 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **'s¹⁴ a¹⁰vond⁸s**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. avonden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.
- **sluw^{ww}**. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **het geknoei**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Aai-ooi-oei-woord. Ik schrijf i.

Zin: O¹⁰tt^os¹⁶ broer bracht de trak¹⁰ta¹⁰tie¹⁷s naar de klas.

- **O¹⁰tt^os¹⁶**. De klankgroep is **O**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel. De klankgroep is **too**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s bij bezit. Bij bezit en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s.
- **trak¹⁰ta¹⁰tie¹⁷s**. De klankgroep is **trak**. De laatste klank is **k**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **taa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

Is **bracht** een sterk of zwak werkwoord? [breng – bracht is klankveranderend, dus sterk]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Otto's broer bracht de traktaties naar de klas.

znw znw ww lw znw lw znw

- Is **traktaties** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

-

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 5 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 5 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: colawoord
- instructiefilm: isch-woord
- instructiefilm: woord met -eren, -elen, -enen

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m t(s)ie-woord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Werkwoorden

  Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel.

- **verbeelden.** [ik verbeeld – jij verbeeldt – verbeeld jij?]
- **besluiten.** [ik besluit – jij besluit – besluit jij?]
- **omhelzen.** [ik omhels – jij omhelst – omhels jij?]
- **herinneren.** [ik herinner – jij herinnert – herinner jij?]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 5 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het colawoord, isch-woord en woorden met -eren, -elen en -enen (/urun/, /ulun/, /unun/).*

 Bekijk samen de spellinganimaties en categorie filmpjes van het colawoord, isch-woord en woorden met -eren, -elen en -enen.

 Wijs het colawoord en isch-woord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regels die erbij horen:
Colawoord. Ik schrijf c.
Isch-woord. Ik schrijf isch.

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. In deze les zijn dat woorden met -eren, -elen en -enen. Zeg de regel die erbij hoort:
Woord met -eren, -elen, -enen. Ik schrijf twee keer e.

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **Cuba**. Colawoord. Ik schrijf C. De klankgroep is **Cuu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. De klankgroep is **baa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **tropisch**. De klankgroep is **troo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Ischwoord. Ik schrijf isch.
- **wij treiteren**. De klankgroep is **trei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer e.

Samen doen

  Oefen twee woorden samen.
Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen
schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de club.** Colawoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord van het b-rijtje.

blok
1

week
5

les 1

spelling

★ 1

Schrijf het woord op.

de telescoop

de circustent

de microfoon

de cactus

de bioscoop

de code

★ 2

Schrijf het woord op.

Jos houdt van techniek. Hij wil later een te beroep.

technisch

Ik heb gigan veel huiswerk gemaakt.

gigantisch

Een koala is een Aus dier.

Australisch

Mijn vader is huisarts. Dat is een me beroep.

medisch

Wij hebben een elek auto gekocht.

elektrisch

Ik heb je werk heel krit bekeken.

kritisch

De bonbons komen uit België. Het zijn Belg bonbons.

Belgische

★ 3

Vul **-elen** of **-enen** in.

Schrijf de woorden in de goede rij.

de amandelen

wij hinkelen

zij cirkelen

de hersenen

wij strompelen

de vangenen

wij rekenen

de volwassenen

-elen

de amandelen

wij hinkelen

wij strempelen

zij rekenen

-enen

de hersenen

wij rekenen

de volwassenen

de vangenen

Saal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

- **technisch.** Woord van het pech-versje. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **hengelen.** Zingwoord. Ik schrijf ng. Woord met /ulun/. Ik schrijf twee keer e.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Denk er bij het dictée aan steeds maar één keer de woorden en de zin te zeggen.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **wij omcirkelen**
- **het product**
- **historisch**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **verhuist** en **Achterhoek** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Bram verhuist naar een dorp in de Achterhoek.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictée na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Stimuleer de kinderen om het dictée goed na te kijken: hebben ze alles goed nagekeken, dan krijgen ze de nakijk-10. Als ze vijf keer de nakijk-10 hebben, dan krijgen ze een plaatje (of iets vergelijkbaars). Kijken ze echt niet goed na, dan schrijven ze het woord een paar keer opnieuw zonder fouten.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **wij *om¹⁵cir¹⁰kelen^{elen}.** Samenstelling. 1° woord: **om**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2° woord: **cirkelen**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **cirrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord met /ulun/. Ik schrijf twee keer e.
- **het pro¹⁰duc¹⁸t⁸.** De klankgroep is **proo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Colawoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. producten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

- **historisch.** De klankgroep is **hiss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **too**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.

Zin: Bram verhuist naar een dorp in de Achterhoek.

- **verhuist.** Voorvoegsel. Ik schrijf e.
- **Achterhoek.** Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

- **verhuist.** Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Bram verhuist naar een dorp in de Achterhoek.

znw ww lw znw lw znw

- Is **dorp** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]
- Noem het meervoud van **dorp**. [dorpen]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 5*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictée. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.
- Herhalen van het grondwoord + te/ste.
- Herhalen van woorden met 4 categorieën.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 5 les 2
- printbladen antwoordenboek, week 5 les 2

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: taxiwoord
- instructiefilm: grondwoord + te/ste

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 De kinderen bedenken om de beurt of in tweetallen **t(s)ie-woorden**. Bespreek circa vier woorden met de hele groep. Het ene kind noemt het woord. Het andere kind noemt de categorie en de regel.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

Laat de kinderen steeds zelf de stappen verwoorden bij het oefenen van de klankgroepen. Geef niet te veel stappen weg.

- **Atlantische.** De klankgroep is **At**. De laatste klank is **t**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **lannnn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **droevige.** De klankgroep is **droe**. De laatste klank is **oe**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Oefen eventueel ook met: verrassinkje, apenrots of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het taxiwoord, het grondwoord + te/ste en woorden met 4 categorieën.*

 Bekijk samen de spellinganimaties en categoriefilmpjes van het taxiwoord en het grondwoord + te/ste.

 Wijs het taxiwoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Taxiwoord. Ik schrijf x.*

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. In deze les is dat het grondwoord + te/ste.

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de taxi.** Taxiwoord. Ik schrijf x. Kilowoord. Ik schrijf i.
Bij het volgende woord denk je vier keer aan een categorie met de regel.
- **de expositie.** Taxiwoord. Ik schrijf x. De klankgroep is **poo**.
De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord.
Ik schrijf tie.
- **de grootte.** Grondwoord+te. Grondwoord is groot. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. grote. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan te.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de claxon.** Colawoord. Ik schrijf c. Taxiwoord. Ik schrijf x.
- **het experiment.** Taxiwoord. Ik schrijf x. De klankgroep is **pee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. experimenten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **scherpste.** Grondwoord+ste. Grondwoord is scherp. Dat is een speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen. Dan ste.

Maak je geen zorgen als kinderen het niet meteen begrijpen. De stof wordt voldoende herhaald. Blijf gewoon oefenen. Gebruik geen ander materiaal, ook niet van internet. Blijf hetzelfde doen. Daarmee voorkom je cognitieve verwarring. Zorg ook dat externe behandelaars hetzelfde doen als op school.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de breedte**
- **het extraatje**
- **de omheining**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **drama** en **inspecteur** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Dit drama gebeurt de inspecteur niet vaak.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de breed^{te}.** Grondwoord+te. Grondwoord is breed. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. brede. Ik hoor dat ik d moet schrijven. Dan te.

- **het ex²⁰traatje¹¹.** Verkleinwoord met -aatje. Taxiwoord. Ik schrijf x. Dan aatje.
- **de omheining.** De klankgroep is **ommm**. De laatste klank is **mmm**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **hei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Zin: Dit dra¹⁰ma¹⁰ gebeurt de in¹⁰spec¹⁸teur⁵ niet vaak.

- **dra¹⁰ma¹⁰.** De klankgroep is **draa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **in¹⁰spec¹⁸teur⁵.** De klankgroep is **innn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Colawoord. Ik schrijf c. Eur-woord. Ik schrijf eu.

- **gebeurt.** Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Dit drama gebeurt de inspecteur niet vaak.

znw ww lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Onderstreep in, met en naar en schrijf de afkorting vz eronder.
Onderstreep en en schrijf de afkorting vw eronder.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*

Als een woord niet meer op een regel past, schrijf het dan in zijn geheel op de volgende regel.

- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- *plezierige*
- *de circustent*
- *het ledikantje*

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **tennisclub** en **elektrische** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Moos was snel op de tennisclub, want hij heeft een elektrische fiets.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Kijk ook altijd zelf de dictees na om te controleren of de kinderen goed hebben nagekeken.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **ple⁹zie¹⁰rig¹²e**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **zie**. De laatste klank is **ie**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **de *c¹⁵ir¹⁰c¹⁸ustent⁸**. Samenstelling. 1^e woord: **circus**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **cirrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Colawoord. Ik schrijf c. 2^e woord: **tent**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. tenten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **het le¹⁰di¹³kant⁸je¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is ledikant. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i.

Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. ledikanten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. Dan je erachter.

Zin: Moos was snel op de *te¹⁰nnisc¹⁸lub⁸, want hij heeft een e¹⁰lek¹⁰trisch¹⁹e fiets.

- ***te¹⁰nnisc¹⁸lub⁸**. Samenstelling. 1^e woord: **tennis**. De klankgroep is **te**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. 2^e woord: **club**. Colawoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord van het b-rijtje.

Club hoort bij langermaakwoord van het b-rijtje. Je kunt het niet langer maken. Je schrijft b aan het eind.

- **e¹⁰lek¹⁰trisch¹⁹e**. De klankgroep is **ee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **lek**. De laatste klank is **k**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)
- voegwoord (vw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstrept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Moos was snel op de tennisclub, want hij heeft een

znw ww vz lw znw vw ww lw

elektrische fiets.

bnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 5 en 6.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 5 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 5 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: chefwoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

  Zeg de categorie. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- **Taxiwoord.** Ik schrijf x.
- **T(s)ie-woord.** Ik schrijf tie.
- **Apostrof-s-meervoud.** Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **Isch-woord.** Ik schrijf isch.

 Werkwoorden

 Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel.

- **behandelen.** [jij behandelt – jij hebt behandeld]
- **vermelden.** [jij vermeldt – jij hebt vermeld]
- **bestellen.** [jij bestelt – jij hebt besteld]
- **veranderen.** [jij verandert – jij hebt veranderd]

INSTRUCTIE 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het chefwoord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het chefwoord.

 Wijs het chefword aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Chefword. Ik schrijf c h.*

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de chef.** Chefwoord. Ik schrijf c h.
- **de affiche.** De klankgroep is **a**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de f dubbel. Kilowoord. Ik schrijf i. Chefwoord. Ik schrijf c h.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de brunch.** Chefwoord. Ik schrijf c h.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

blok
1

week
5

les 4

spelling

★ 1

Schrijf het woord op.

twee *poncho's*

de *chimpansee*

de *chirurg*

de *chips*

de *ketchup*

de *chocola*

2

Maak de puzzel.

een pasgeboren varken

b i g g e t j e

olifanten hebben slagtanden van ...

i v o o r

knoedoeuf voor een baby

s l a b

vanrijven met een ballon worden je haren ...

s t a t i s c h

het midden van de stad

c e n t r u m

niet de volgende, maar de ... dag

v o r i g e

Een dansje repeteer je op de ...

r e p e t i t i e

in de winter

' s w i n t e r s

Welk woord staat onder de pijl? *gisteren*

Smaal • groep 7 • primairbladen antwoordenboek • © Malmberg S-Hertogenbosch

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **charmant**
- **de echo**
- **de Braziliaan**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **conducteur** en **reiziger** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De conducteur bekeurt de Spaanse reiziger.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Zet voor de nabespreking van het dictee niet alle woorden vooraf op het bord, maar schrijf tijdens de nabespreking stap voor stap mee met de verwoording. Op deze manier ben je model en laat je zien hoe de kinderen het zelf moeten doen.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **ch²¹ar¹⁰mant⁸**. Chefwoord. Ik schrijf c h. De klankgroep is **charr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. charmante. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de ech^{ch}o¹⁰**. Woord van het pech-versje. De klankgroep is **choo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.
- **de Bra¹⁰zi¹³li¹³aan**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **Braa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Kilowoord. Ik schrijf i.

Zin: De c¹⁸on¹⁰duc¹⁸teur⁵ bekeurt de Spaanse rei¹⁰zig¹⁰er.

- **c¹⁸on¹⁰duc¹⁸teur⁵**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **connn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Colawoord. Ik schrijf c. Eur-woord. Ik schrijf eu.
- **rei¹⁰zig¹⁰er**. De klankgroep is **rei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

- **bekeurt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

De conducteur bekeurt de Spaanse reiziger.

lw znw ww lw bnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Tip voor werkvorm in de les

Oefen met een bal. Zeg een categorie, gooi de bal. Een kind vangt de bal en noemt een woord bij de categorie. Zo gaat de bal rond. Na drie woorden noem je een nieuwe categorie.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **capuchon**. Colawoord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **puu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Chefwoord. Ik schrijf c h.
- **collegiale**. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **co**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Oefen eventueel ook met: appartement, dinosaurus of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de koala's**
- **geleidelijk**
- **komische**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **expositie** en **machines** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Bekeek Tim de expositie van oude machines?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de ko¹⁰a¹⁰la¹⁰s¹⁶**. De klankgroep is **koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **ge⁹lei¹⁰delijk¹²**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **lei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /luk/. Ik schrijf lijk.
- **ko¹⁰misch¹⁹e**. De klankgroep is **koo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.

Zin: Bekeek Tim de ex²⁰po¹⁰si¹³tie¹⁷ van oude ma¹⁰ch²¹i¹³nes?

- **ex²⁰po¹⁰si¹³tie¹⁷**. Taxiwoord. Ik schrijf x. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **ma¹⁰ch²¹i¹³nes**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Chefwoord. Ik schrijf c h. Kilowoord. Ik schrijf i.

Is **bekeek** een sterk of zwak werkwoord? [bekijkt – bekeek is klankveranderend, dus sterk].

 Besprek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)

Besprek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreep bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Bekeek Tim de expositie van oude machines?

ww znw lw znw vz bnw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.
- Herhalen van woord van het gids-rijtje.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 6 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 6 les 1

Extra materiaal

- printblad met 'woord van het gids-rijtje'
- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: theewoord
- instructiefilm: woord van het gids-rijtje

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

F/v-woorden

  Zeg het woord. De kinderen geven om beurten aan in welke rij het hoort: f of v.

Het kind noemt ook de bijbehorende categorie(ën) en regel(s).

- **verplichting**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **fantastisch**. De klankgroep is **fannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tasss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **verticaal**. De klankgroep is **verrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Kilowoord. Ik schrijf i. Colawoord. Ik schrijf c.
- **fiche**. Kilowoord. Ik schrijf i. Chefwoord. Ik schrijf c h.

Werkwoorden

🗣️ Zeg de zin. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel. [Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de **gebiedende wijs**.]

- **branden.** ... **je vinger niet!** [Brand]
- **glijden.** ... **niet uit!** [Glijd]
- **spreiden.** ... **je armen!** [Spreid]
- **beantwoorden.** ... **de vraag!** [Beantwoord]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het theewoord en het woord van het gids-rijtje.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en categoriefilmpjes van het theewoord en het woord van het gids-rijtje.

 Wijs het theewoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Theewoord. Ik schrijf t h.*

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categoriekaart horen. In deze les is dat het woord van het gids-rijtje.

Wij op het printblad met het gids-rijtje. Zeg de regel die erbij hoort: *Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d.*

gids, fonds, ginds, loods, reeds, sinds, steeds, desnoods, buitenaards, scheidsrechter.

Hang het printblad met het woord van het gids-rijtje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen. Haal het bij het volgende blok weer weg, zodat de kinderen het uit het hoofd kunnen oefenen.

Voordoen

 Doe drie woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de thee.** Theewoord. Ik schrijf t h. De klankgroep is **thee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Theewoord. Ik schrijf t h.
- **de apotheek.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Theewoord. Ik schrijf t h.
- **de loods.** Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **thermostaat.** Theewoord. Ik schrijf t h. De klankgroep is **therrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **mooss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. thermostaten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **reeds.** Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **wij hunkeren**
- **het thema**
- **de scheidsrechter**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **duwt** en **autootjes** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij duwt zijn autootjes door de woonkamer.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **wij hunk^{eren}**^{eren}. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Woord met /urun/. Ik schrijf twee keer e.

- **het th²²e¹⁰ma¹⁰**. Theewoord. Ik schrijf t h. De klankgroep is **thee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- **de scheids⁴recht³er**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Zin: Hij duw^{uw}t zijn au¹⁰tootje¹¹s door de woonkamer.

- **duw^{uw}t**. Woord van het uw-rijtje.
- **au¹⁰tootje¹¹s**. Verkleinwoord met ootje. De klankgroep is **au**. De laatste klank is **au**. Staat op de au-plaat. Dat is een tweeteekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Dan ootjes.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Hij duwt zijn autootjes door de woonkamer.

ww znw vz lw znw

- Is **autootjes** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]
- Noem het enkelvoud van **autootjes**. [autootje]

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Neem het oefendictée op dezelfde manier af als een toetsdictée. Geef dus niet te veel aanwijzingen tussendoor en behoud de rust. Zo zie je wat kinderen zelf kunnen (controle van begrip).

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **oké**
- **de cello's**
- **Atlantische**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **steeds** en **microscop** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Jelle vergroot steeds iets met de microscoop.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictée na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **o¹⁰ké²³**. De klankgroep is **oo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Caféwoord. Met een streepje op de e.
- **de c¹⁵e¹⁰llo¹⁰s¹⁶**. Centwoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **ce**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **At¹⁰lan¹⁰tisch¹⁹e**. De klankgroep is **At**. De laatste klank is **t**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **lan**. De laatste klank is **nn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.

Zin: Jelle vergroot steeds^{ds} iets met de mi¹³c¹⁸ro¹⁰sc¹⁸oop.

- **steeds^{ds}**. Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d.
- **mi¹³c¹⁸ro¹⁰sc¹⁸oop**. Kilowoord. Ik schrijf i. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **croo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Colawoord. Ik schrijf c.

- **vergroot**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Jelle vergroot steeds iets met de microscoop.

znw ww vz lw znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictée. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de leestekens van groep 5 en 6:

- dubbele punt.
- aanhalingstekens.
- uitroepetekens.
- komma.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 6 les 3
- printbladen antwoordenboek, week 6 les 3

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Woordsoorten

Schrijf de zinnen op het bord. Lees ze aan de kinderen voor. De kinderen noemen om de beurt de woordsoorten. Onderstreep het woord en schrijf de betreffende afkorting eronder.

- werkwoord (ww)
- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord (sbnw)
- voorzetsel (vz)
- voegwoord (vw)

Wissel af in vragen:

- Welke woorden zijn [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

We hebben een reis naar Noorwegen geboekt,

hww lw znw vz znw vdw

omdat dat ons favoriete vakantieland is.

vw bnw znw ww

Onderweg naar de stad Elverum zag ik een zilveren

vz lw znw znw ww lw sbnw

beeld van een eland.

znw vz lw znw

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: herhalen van de leestekens dubbele punt, aanhalingstekens, uitroepetekens en komma uit groep 5 en 6.

De dubbele punt geeft aan dat er informatie komt. Na een dubbele punt komt een citaat (een stukje tekst dat letterlijk door iemand gezegd wordt).

De aanhalingstekens geven een citaat aan. Het stukje tekst dat letterlijk door iemand gezegd wordt, komt tussen aanhalingstekens te staan.

Het uitroepetekens staat aan het eind van een uitroep of bevel.

De komma geeft een korte rust in de zin. Je schrijft een komma: voor een voegwoord (behalve bij en en of), bij een opsomming, voor of na de naam van iemand die je aanspreekt.

Wij de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoan

Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je de leestekens gebruikt.

- De reisleidster roept: 'Lars, daar is rivier de Glomma!' De dubbele punt geeft aan dat er informatie komt: een citaat (een stukje tekst dat de reisleidster letterlijk roept). De aanhalingstekens geven het citaat aan. De tekst die de reisleidster letterlijk roept, staat tussen aanhalingstekens. Het citaat begint met een hoofdletter. De komma komt na de naam Lars. Het uitroepetekens staat aan het eind van de uitroep. Schrijf de leestekens met een ander kleur in de zin.

blok 1 week 6 les 3 grammatica

***1**

Vul de leestekens in. Kleur de letters die een hoofdletter moeten zijn.

Job zegt: 'Annelies, heb je je saxofoon goed weggezet?'

Ze antwoordt: 'Natuurlijk! Dat doe ik toch altijd?'

Annelies past net als Jane, Guido en Pia goed op haar spullen.

Job zegt: 'dat is fijn, Annelies.'

Bilal vraagt: 'Is een saxofoon een blaasinstrument?'

Annelies antwoordt: 'Ja, want je moet er lucht in blazen.'

***2**

Schrijf de woorden uit de zinnen in de goede rij.

- Het heeft deze winter vaak gewaaid in ons land.
- De wind is ontstaan door bewegende lucht.
- Ik had de harde wind aan de kust wel verwacht.
- Er zijn ook stormen op de Waddeneilanden voorspeld.
- Heb jij weleens een windhoos van dichtbij gezien?

hulpwerkwoord	voltooid deelwoord	voorzetsel
1 heeft	gewaaid	in
2 is	ontstaan	door
3 had	verwacht	aan
4 zijn	voorspeld	op
5 Heb	gezien	van

Staal - groep 7 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertenbosch

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen waar de dubbele punt en de aanhalingstekens moeten komen.

- **Ze** vertelt: **'We** sluiten de reis af met een bezoek aan het museum, de kerk en winkelcentrum **Aker Brygge**.'

Vertel waar de **dubbele punt** moet staan. [na 'vertelt']

Vertel waar de **aanhalingstekens** moeten komen. [voor 'We' en na de punt.]

Vertel waar de **hoofdletters** komen. [Ze, We, Aker Brygge]

Schrijf de hoofdletters en leestekens met een ander kleur in de zin.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

Bij langere zinnen kun je bij het oefendictée de zin in twee delen oplezen. Elk zinsdeel lees je dan één keer.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de werkschema's**
- **extreem**
- **de belangstelling**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **politiemensen** en **speciale** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Tim zegt: 'Veel politiemensen hebben een speciale taak.'

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de *werk'sche¹⁰ma¹⁰s¹⁶**. Samenstelling. 1^e woord: **werk**. Speciaal hakwoord. Daar mag geen u tussen. 2^e woord: **schema's**. De klankgroep is **schee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.

- **ex²⁰treem**. Taxiwoord. Ik schrijf x.
- **de be⁹lang²ste¹⁰lling²**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Zingwoord. Ik schrijf ng. De klankgroep is **ste**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Zin: Tim zegt: 'Veel *po¹⁰li¹³tie¹⁷men¹⁰sen hebben een spe¹⁰c¹⁵i¹³a¹⁰le taak.'

- ***po¹⁰li¹³tie¹⁷men¹⁰sen**. Samenstelling. 1^e woord: **politie**. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie. 2^e woord: **mensen**. De klankgroep is **mennn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.
- **spe¹⁰c¹⁵i¹³a¹⁰le**. De klankgroep is **spee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

*Is **zegt** een sterk of zwak werkwoord? [zegt – zei is klankveranderend, dus sterk]*

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Tim zegt: 'Veel politiemensen hebben een speciale

znw ww znw ww lw bnw

taak.'

znw

- *Is **politiemensen** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]*

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de leestekens van groep 5 en 6.*

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 6 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 6 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: cadeauwoord

blok 1		week 6		les 4		spelling	
★ 1							
		Rara, wat is het?					
Het ligt in de <u>bergen</u> . Het is een <u>plat stuk</u> . Het is een <u>plateau</u> .				Het lijkt op een <u>grote tafel</u> . Het is handig voor <u>huishwerk</u> . Het is een <u>bureau</u> .			
Het is aanwezig op ieder <u>feest</u> . Het heeft een <u>mooie strik</u> . Het is een <u>cadeau</u> .				Hier doe je <u>aangifte</u> . Hier werken <u>agenten</u> . Het is een <u>politiebureau</u> .			
★ 2							
		Maak de rij af.					
ik bekeur	jij	<u>bekeurt</u>					
ik verras	jij	<u>verrast</u>					
ik vermeld	jij?	<u>vermeldt</u>					
ik word	jij	<u>wordt</u>					
ik herhaal	zij	<u>herhaalt</u>					
ik verbrand	jij?	<u>verbrandt</u>					
ik houd	jij	<u>houdt</u>					
ik verander	jij	<u>verandert</u>					

Staal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

OPFRISSEN

 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m caféwoord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Geef bij de individuele beurten vooral kinderen de beurt die moeite hebben met de aangeboden categorie. Laat in koor noemen wat de hele groep nog lastig vindt.

Werkwoorden

   Zeg het werkwoord en een kind noemt de werkwoordregel. Een ander kind zet het in de gebiedende wijs. [Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de **gebiedende wijs.**]

Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- **hij belooft.** [Beloof!]
- **wij aanvaarden.** [Aanvaard!]
- **ik beland.** [Beland!]
- **zij vermeldt.** [Vermeld!]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het cadeauwoord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het cadeauwoord.

 Wijs het cadeauwoord aan op de categoriekartaat. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **het cadeau.** Colawaord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.
- **het waterniveau.** Samenstelling. 1^e woord: **water**. De klankgroep is **waa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. 2^e woord: **niveau**. Kilowaord. Ik schrijf i. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.

Samen doen

  Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **het plateau.** Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **plaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het bureau**
- **keurig**
- **'s nachts**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **krab** en **privéstrand** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Houd die krab op het privéstrand tegen!

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het bu¹⁰reau²⁴**. De klankgroep is **buu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.
- **keu¹⁰rig¹²**. De klankgroep is **keu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.
- **'s¹⁴ nacht³s**. Apostrof-s-woord. Eerst apostrof, dan s. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Zin: Houd die krab⁸ op het *pri¹³vé²³strand⁸ tegen!

- **krab⁸**. Langermaakwoord van het b-rijtje.
- ***pri¹³vé²³strand⁸**. Samenstelling. 1e woord: **privé**. Kilowoord. Ik schrijf i. Caféwoord. Met een streepje op de e. 2e woord: **strand**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. stranden. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

- **Houd**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de **gebiedende wijs**.

 Besprek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Besprek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Houd die krab op het privéstrand tegen!

ww znw vz lw znw (ww)
(Het hele werkwoord is tegenhouden.)

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

⌚ 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Laat de kinderen een eigen poster maken met als titel 'Mijn moeilijke categorie'. Ze zoeken in bijvoorbeeld folders, schoolboeken, tijdschriften en dictees naar woorden van deze categorie.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **garantie**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **gaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **rannn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **restaurantje**. Verkleinwoord. Grondwoord is restaurant. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **resss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetektenklank. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Sommige woorden kun je niet langer maken. Ik schrijf dit woord met een t. Dan je erachter.

Oefen eventueel ook met: **combineren**, **officier** of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de leguaan**
- **ik waarschuw**
- **tropisch**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **sneeuw** en **capuchon** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij schudt de sneeuw van zijn capuchon.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Laat de kinderen nooit woorden spellen. Het gevaar is dan groot dat ze alfabetnamen gaan zeggen. Ze moeten in klanknamen blijven spreken. Bij de nabespreking noemen ze alleen de categorienaam en de regel.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **le¹⁰gu¹⁰aan**. De klankgroep is **lee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **guu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg.
- **ik waar¹⁰schuw^{uw}**. De klankgroep is **waarr**. De laatste klank is **rr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord van het uw-rijtje. Ik schrijf u.
- **tro¹⁰pisch¹⁹**. De klankgroep is **troo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.

Zin: Hij schudt de sneeuw⁷ van zijn c¹⁸a¹⁰pu¹⁰ch²¹on.

- **sneeuw⁷**. Eeuw-ieuw-woord. Ik denk aan de u.
- **c¹⁸a¹⁰pu¹⁰ch²¹on**. Colawoord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **puu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Chefwoord. Ik schrijf c h.

- **schudt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Besprek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Besprek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreep bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Hij schudt de sneeuw van zijn capuchon.

ww lw znw vz znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 7 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 7 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: routewoord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 De kinderen bedenken om de beurt of in tweetallen woorden met **apostrof-s-meervoud**. Bespreek circa vier woorden met de hele groep. Het ene kind noemt het woord. Het andere kind noemt de categorie en de regel.

 Werkwoorden

  Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel.

- **bidden.** [jij bidt – jij bad – jij hebt gebeden]
- **verbinden.** [zij verbindt – zij verbond – zij heeft verbonden]
- **duiken.** [ik duik – ik dook – ik heb gedoken]
- **worden.** [hij wordt – hij werd – hij is geworden]

INSTRUCTIE

🕒 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het routewoord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het routewoord.

 Wijs het routewoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Routewoord. Ik schrijf otje-ou.

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de route.** Routewoord. Ik schrijf otje-ou.
- **de coureur.** Colawoord. Ik schrijf c. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. Eur-woord. Ik schrijf eu.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **retour.** Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Routewoord. Ik schrijf otje-ou.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

blok
1

week
7

les 1

spelling

★ 1

Schrijf het woord op.

Na het refrein zing je het couplet. *couplet* _____

De rondreis van een popgroep is een tourne. *tournee* _____

Het zitgedeelte in een trein heet een coupé. *coupé* _____

Als je iets terugstuurt, gaat het retour. *retour* _____

Als je iets automatisch doet, heb je routine. *routine* _____

Bij de douane worden je koffers gecontroleerd. *douane* _____

★ 2

Vul de goede vorm van **verbieden in.**

Mijn vader heeft dat spel meteen *verboden* _____.

Syl *verbiedt* _____ zijn zus verder te praten.

Gisteren *verbood* _____ de agent ons verder te fietsen.

Vorige week *verboden* _____ mijn broers me op hun kamers te komen.

Ik *verbied* _____ mijn hond om in de sloot te springen.

Verbied _____ jij me nu te komen?

★ 3

Maak de puzzel.

Een vis heeft een huid met ...

Bij geluidsoptnamen spreek je in een ...

Voor een filmrol doe je eerst ...

Mensen in Rusland spreken ...

Een rondje is een ...

met veel techniek, dus ...

duizend gram is evenveel als één

↓

s	c	h	u	b	b	e	n
m	i	c	r	o	f	o	n
a	u	d	i	t	i	e	
r	u	s	s	i	s	c	h
				c	i	r	k
t	e	c	h	n	i	s	c
k	i	l	o	g	r	a	m

Welk woord staat onder de pijl?

botsing _____

Staal · groep 7 · printbladen antwoordenboek · © Malmberg & Hertogenbosch

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de couveuse**
- **terug**
- **de lesmethode**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **Menno's** en **plateau** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Liep Menno's broer op dat plateau in de Franse Alpen?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de c¹⁸ou²⁵veu¹⁰se**. Colawoord. Ik schrijf c. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. De klankgroep is **veu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekenklank. Ik schrijf wat ik hoor.
- **te⁹rug**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e.
- **de *lesme¹⁰th²²o¹⁰de**. Samenstelling. 1^e woord: **les**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2^e woord: **methode**. De klankgroep is **mee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Theewoord. Ik schrijf t h. De klankgroep is **thoo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg.

Zin: Liep Me¹⁰nno¹⁰'s¹⁶ broer op dat pla¹⁰teau²⁴ in de Franse Alpen?

- **Me¹⁰nno¹⁰'s¹⁶**. De klankgroep is **Me**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. De klankgroep is **noo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Apostrof-s bij bezit. Bij bezit en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s.
- **pla¹⁰teau²⁴**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **plaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.

*Is **liep** een sterk of zwak werkwoord? [loop – liep is klankveranderend, dus sterk]*

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Liep Menno's broer op dat plateau in de Franse Alpen?

ww znw znw vz znw vz lw bnw znw

- *Is **plateau** een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [enkelvoud]*
- *Noem het meervoud van **plateau**. [plateaus]*

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

-

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 7 les 2
- printbladen antwoordenboek, week 7 les 2

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: garagewoord
- instructiefilm: woord van het station-rijtje
- Hang het printblad 'woord van het station-rijtje' op.

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Zeg de categorie. De kinderen wijzen deze aan op de categoriekaart. Een kind noemt de regel, een ander kind noemt een voorbeeldwoord.

- **Cadeauwoord.** Ik schrijf e a u.
- **Routewoord.** Ik schrijf otje-ou.
- **Caféwoord.** Met een streepje op de e.
- **Chefwoord.** Ik schrijf c h.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoorden mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **coupletten.** Colawoord. Ik schrijf c. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. De klankgroep is **ple**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel.
- **illustratie.** De klankgroep is **i**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **luss**. De laatste klank is **ss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **traa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

Oefen eventueel ook met: componeren, keurigste of een keuze uit de woordenlijst.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het garagewoord en het woord van het station-rijtje.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en de categoriefilmpjes van het garagewoord en het woord van het station-rijtje.

 Wijs het garagewoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort: *Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.*

Vertel de kinderen dat er woorden zijn die niet bij de categorie-kaart horen. In deze les is dat het woord van het station-rijtje. Wijs op het printblad met het station-rijtje. Zeg de regel die erbij hoort: *Woord van het station-rijtje.*
station, lotion, nationaal, conditioneel, traditioneel, emotioneel, rationeel, essentieel.

Hang het printblad met het woord van het station-rijtje op in de klas. Zo kun je er deze week vaker mee oefenen. Haal het bij het volgende blok weer weg, zodat de kinderen het uit het hoofd kunnen oefenen.

Voordoen

 Doe vier woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **de passagier.** De klankgroep is **pa**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de **s** dubbel. De klankgroep is **saa**. De

blok 1	week 7	les 2	spelling	
★ 1		Schrijf het woord op.		het <i>horloge</i>
			de <i>bagage</i>	
			de <i>giraf</i>	
			de <i>courgette</i>	
★ 2		Schrijf het woord op.		de <i>asperges</i>
			de <i>tatoeage</i>	
		het sta...eel het <i>station</i> ...eel interna...aal <i>internationaal</i>		
		ra...eel <i>rationeel</i> opera...eel <i>operationeel</i>		
★ 3		Schrijf het woord op.	emo...eel <i>emotioneel</i> tradi...eel <i>traditioneel</i>	
		func...eel <i>functioneel</i> condi...eel <i>conditioneel</i>		
		Een ander woord voor herrie is ...waai.	<i>lawaaï</i>	
		Ik zie al mijn n... en nichten op mijn verjaardag.	<i>negen</i>	
		Ik loop van boven naar ben	<i>beneden</i>	
		Op het me... staan alle gerechten.	<i>menu</i>	
		Een rood hemd kan de witte was verl... .	<i>verkleuren</i>	
		Een ara is een kleine p...gaai.	<i>papegaai</i>	
		Deze zw... heeft een nest bij ons in de schuur.	<i>zwaluw</i>	
		We rijden op een kameel door de woestijn.	<i>woestijn</i>	
		Een paar kinderen, dus een m...heid, wil eerst gymmen.	<i>minderheid</i>	
		Iemand die uit Peru komt, is een Per... .	<i>Peruaan</i>	

Schaal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogtenbosch

laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.

- **het station**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **staa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Woord van het station-rijtje.

Samen doen

 Oefen twee woorden samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de etage**. De klankgroep is **ee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **taa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.
- **essentieel**. De klankgroep is **e**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. De klankgroep is **sennn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord van het station-rijtje. Eel-woord. Ik schrijf ee.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de lotion**
- **het zinnetje**
- **de inleiding**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **horloge** en **cadeau** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Jonas vraagt: 'Heb je een horloge cadeau gekregen?'

- **de *in¹⁰lei¹⁰ding²**. Samenstelling. 1e woord: **in**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. 2e woord: **leiding**. De klankgroep is **lei**. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. De laatste klank is **ei**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Zin: Jonas vraagt: 'Heb je een hor¹⁰lo¹⁰g²⁶e c¹⁸a¹⁰deau²⁴ gekregen?'

- **hor¹⁰lo¹⁰g²⁶e**. De klankgroep is **horrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.
- **c¹⁸a¹⁰deau²⁴**. Colawoord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Cadeauwoord. Ik schrijf e a u.

In welke tijd staat de zin die Jonas vraagt? [voltooide tijd (Heb gekregen)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Jonas vraagt: 'Heb je een horloge cadeau gekregen?'

znw ww hww lw znw znw vdw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de lo¹⁰ti¹⁰on**. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Woord van het station-rijtje.
- **het zi¹⁰nnetje¹¹**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **zi**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel. Dan -etje. Ik schrijf twee keer e.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

Herhalen van de woordsoorten van groep 6:

- telwoord.
- rangtelwoord.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 7 les 3
- printbladen antwoordenboek, week 7 les 3

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

blok 1		week 7		les 3		grammatica	
* 1 Onderstreep het telwoord. Kleur het rangtelwoord. Thijs won de <u>eerste</u> prijs met turnen. Ik schep <u>twee</u> lepels aardappels op mijn bord. Dit is de <u>laatste</u> keer dat ik het vraag. We beginnen met opdracht <u>drie</u>. Ik lees het <u>zesde</u> boek. Voeg <u>driehonderd</u> milliliter water toe. Op bladzijde <u>zes</u> staat een mooi plaatje. Ik heb de <u>derde</u> prijs gewonnen met de voorleeswedstrijd.							
** 2 Bedenk zinnen. Gebruik een bijvoeglijk naamwoord en een zelfstandig naamwoord. Eigen antwoord _____ _____ _____ _____ _____							

Staal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Woordsoorten

 Schrijf de zin op het bord. Lees de zin voor.
De kinderen noemen om de beurt de woordsoorten.

Oefen de zinnen in rijtjes op het bord. Dan wennen de kinderen alvast aan de vraagstelling in de toets.

Jasmin en Kim spelen samen het nieuwste bordspel op

znw vw znw ww lw bnw znw vz

de keukentafel.

lw znw

 Leestekens

 Schrijf de zin op het bord zonder de hoofdletters en leestekens. Lees ze aan de kinderen voor.

Rob vroeg: 'Heeft Kim het spel wel eerlijk gespeeld?'

De kinderen noemen om de beurt welke hoofdletters en leestekens in de zin komen. Schrijf ze met een andere kleur in de zinnen.

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten uit groep 6.*

Het telwoord geeft een hoeveelheid aan.

Het rangtelwoord geeft de volgorde in een rij aan.

Wijs de kinderen op de uitleg in het staalboek.

Voordoen

 Lees de zin voor en verwoord hardop hoe je het telwoord en rangtelwoord herkent.

- Kim mag voor de **derde** keer **vijf** stappen vooruit zetten. Het telwoord is 'vijf'. Het geeft een hoeveelheid aan. Het rangtelwoord is 'derde'. Het geeft de volgorde in een rij aan. Onderstreep vijf en schrijf de afkorting tw eronder. Onderstreep derde en schrijf de afkorting rtw eronder.

Samen doen

 Oefen samen. Zeg de zin en de kinderen noemen het telwoord en rangtelwoord.

- *Jasmin gooit drie en is nog steeds in haar eerste ronde.*
Noem het telwoord. [drie]
Noem het rangtelwoord. [eerste]
Onderstreep drie en schrijf de afkorting tw eronder.
Onderstreep eerste en schrijf de afkorting rtw eronder.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het café**
- **de breedte**
- **de logeerkamer**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **routebeschrijving** en **gezocht** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Roos, heb je de juiste routebeschrijving gezocht?

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het c¹⁸a¹⁰fé²³**. Colawoord. Ik schrijf c. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Caféwoord. Met een streepje op de e.
- **de breed⁸te^{te}**. Grondwoord+te/ste. Grondwoord is breed. Dat is een langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. brede. Ik hoor dat ik d moet schrijven. Dan te.
- **de *lo¹⁰g²⁶eer⁵ka¹⁰mer**. Samenstelling. 1e woord: **logeer**. De klankgroep is **loo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g. Eer-woord. Ik schrijf ee. 2^e woord: **kamer**. Klankgroepenwoord. De klankgroep is **kaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

Zin: Roos, heb je de juiste *rou²⁵tebe⁹schrij¹⁰ving² ge⁹zocht³?

- ***rou²⁵tebe⁹schrij¹⁰ving²**. Samenstelling. 1^e woord: **route**. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. 2^e woord: **beschrijving**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. De klankgroep is **schrij**. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij. De laatste klank is **ij**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Zingwoord. Ik schrijf ng.
- **ge⁹zocht³**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt.

Is **gezocht** een sterk of zwak werkwoord? [zoeken – zocht – gezocht is klankveranderend, dus sterk]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Roos, heb je de juiste routebeschrijving gezocht?

znw hww lw bnw znw vdw

- *Welke zelfstandig naamwoord staat in het enkelvoud? [routebeschrijving]*

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de woordsoorten van groep 6*.

Deze doelen worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de grammaticalesen geoefend.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het oprispen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 7 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 7 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: Griekse y-woord

OPFRISSEN

05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

Zeg het woord en een kind noemt de categorie(ën) en regel(s). Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord.

- cavia.** Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.
- taugé.** De klankgroep is **tau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Caféwoord. Met een streepje op de e.
- courgette.** Colawoord. Ik schrijf c. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g. De klankgroep is **ge**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel.
- zij dobbelen.** De klankgroep is **do**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de b dubbel. Woord met /ulun/. Ik schrijf twee keer e.

Werkwoorden

Zeg het werkwoord en een kind noemt in welke tijd het staat. Het kind verandert de tijd en noemt de werkwoordregel.

- ik monteerde.** [verleden tijd; ik monteer – ik heb gemonteerd]
- zij heeft geholpen.** [voltooid tijd; zij helpt – zij hielp]
- hij verbindt.** [tegenwoordige tijd; hij verbond – hij heeft verbonden]
- ik kruidde.** [verleden tijd; ik kruid – ik heb gekruid]

INSTRUCTIE

10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal.* Je oefent in deze les met het Griekse y-woord.

Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het Griekse y-woord.

Wijs het Griekse y-woord aan op de categoriekaart.

De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y.

Voordoelen

Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- de lolly.** De klankgroep is **lo**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y.
- royaal.** De klankgroep is **roo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y.
- de gymles.** Samenstelling. 1^e woord: **gym**. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y. 2^e woord: **les**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor.

blok 1 week 7 les 4 spelling

*** 1** Schrijf het woord op.

 wij <u>typen</u>	 de <u>puppy</u>	 de <u>yoghurt</u>
 de <u>lolly</u>	 de <u>yoga</u>	 de <u>pyjama</u>

*** 2** Vul de **voltooid** tijd in.

 De fotograaf <u>heeft</u>	 de kinderen <u>ge fotografeerd</u>
 Mijn zus <u>heeft</u>	het brood <u>gesneden</u>
 De tuinman <u>heeft</u>	een gat <u>gegraven</u>
 De juf <u>heeft</u>	naar het kind <u>gewezen</u>
 De chirurg <u>heeft</u>	hem op maandag <u>geopereerd</u>

Staal - groep 7 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertzogenbosch

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de pyjama**. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y. De klankgroep is **jaa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **maa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg.

OEFENDICTEE

 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **hysterisch**
- **essentieel**
- **het restaurantje**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **schuttinkje** en **bolletjes** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij heeft naast het schuttinkje bolletjes geplant.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **hy²⁷ste¹⁰risch¹⁹**. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y. De klankgroep is **tee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **e¹⁰ssen¹⁰ti¹eel⁵**. De klankgroep is **e**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de s dubbel. De klankgroep is **senⁿⁿ**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Woord van het station-rijtje. Eel-woord. Ik schrijf ee.
- **het res¹⁰tau¹⁰rant⁸je¹¹**. Verkleinwoord. Grondwoord is restaurant. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **resss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **tau**. Staat op de au-plaat, dus atje-au. De laatste klank is **au**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Langermaakwoord. Sommige woorden kun je niet langer maken. Ik schrijf dit woord met een t. Dan je erachter.

Zin: Hij heeft naast het sch^uttink⁴je¹¹ bo¹⁰lletje¹¹s geplant.

- **sch^uttink⁴je¹¹**. Verkleinwoord met -nkje. De klankgroep is **schu**. De laatste klank is **u**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de t dubbel. Plankwoord. Daar mag niets tussen. Dan je erachter.
- **bo¹⁰lletje¹¹s**. Verkleinwoord met /utju/. De klankgroep is **bo**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Dan -etjes. Ik schrijf twee keer e.

- **geplant**. Voltooid deelwoord. Ik denk aan de categoriekaart (voorvoegsel, langermaakwoord)

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Hij heeft naast het schuttinkje bolletjes geplant.

hww vz lw znw znw vdw

Wanneer de kinderen nog regelmatig fouten maken met het bepalen van een woordsoort, gebruik dan niet alleen de zin, maar ook de dicteewoorden om een woordsoort te benoemen.

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van voorgaande nabesprekingen van het oefendictée welk onderdeel je in deze les wilt herhalen. Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Tip voor extra werkvorm buiten de les

Zet een rechthoek in het midden van een groot vel papier en verdeel het papier om de rechthoek heen in vier vlakken. Schrijf in de rechthoek bijvoorbeeld 'au-plaat'. Geef de kinderen per viertal zo'n vel papier. De kinderen bedenken zo veel mogelijk woorden erbij en schrijven die in hun vak. Na een paar minuten gaan de kinderen delen en uitwisselen. Samen hebben ze een heleboel au-woorden verzameld.

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **giraffen**. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **ra**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de f dubbel.
- **belangstelling**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Zingwoord. Ik schrijf ng. De klankgroep is **ste**. De laatste klank is **e**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Zingwoord. Ik schrijf ng.

Oefen eventueel ook met: elektrisch, veiligste of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictée heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictée af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **het couplet**
- **de lolly's**
- **de mythe**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **etalage** en **versierd** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De bakker heeft zijn etalage versierd.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?* Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **het c¹⁸ou²⁵plet⁸**. Colawoord. Ik schrijf c. Routewoord. Ik schrijf otje-ou. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. coupletten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.
- **de lo¹⁰lly²⁷s¹⁶**. De klankgroep is **lo**. De laatste klank is **o**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y. Apostrof-s-meervoud. Bij meervoud en lange klank, y of i aan het eind: apostrof-s, behalve bij ee.
- **de my²⁷th²²e**. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y. Theewoord. Ik schrijf t h.

Zin: De bakker heeft zijn e¹⁰ta¹⁰la¹⁰g²⁶e ver⁹sierd⁸.

- **e¹⁰ta¹⁰la¹⁰g²⁶e**. De klankgroep is **ee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **taa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **laa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g.
- **ver⁹sierd⁸**. Voorvoegsel. Ik schrijf e. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. versierde. Ik hoor dat ik d moet schrijven.

In welke tijd staat de zin? [voltooide tijd (heeft versierd)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- hulpwerkwoord (hww)
- voltooid deelwoord (vdw)
- zelfstandig naamwoord (znw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

De bakker heeft zijn etalage versierd.

lw znw hww znw vdw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6.*

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van de categorieën van groep 6.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 8 les 1
- printbladen antwoordenboek, week 8 les 1

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- instructiefilm: tremawoord

blok 1		week 8		les 1		spelling	
* 1							
Vul het woord in.							
In de <u>grote</u> vakantie gaan we naar <u>Belgie</u> .							
In de <u>Antwerpse</u> dierentuin zien we een <u>pinguin</u> .							
We zien ook een kangoeroe uit <u>Australie</u> .							
In de Ardennen bekijken we een <u>bude ruine</u> .							
In de <u>prachtige</u> kathedraal zien we een <u>mozaiek</u> op de vloer.							
* 2							
Is het gekleurde woord een sterk werkwoord of een zwak werkwoord ? Kruis aan.							
		sterk	zwak				
Joshua floot een liedje op zijn dwarsfluit.	☒	☐					
Rens trommelde op de trom.	☐	☒					
Sara wreef over de snaren van haar viool.	☒	☐					
En ik blies op mijn mondharmonica.	☒	☐					
Jonas deed net of hij dirigent was.	☒	☐					
We speelden samen alsof we in een orkest zaten.	☐	☒					
Het klonk prachtig!	☒	☐					

Scaal • groep 7 • printbladen antwoordenboek • © Malmberg & Hertogenbosch

OPFRISSEN

 05 min

We oefenen eerst met onderdelen die je al geleerd hebt.

Categorieën

 Wijs op de categoriekaart de aangeleerde categorieën aan (t/m Griekse y-woord). De kinderen noemen steeds de categorie en de regel. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Werkwoorden

 Zeg het werkwoord en een kind noemt of het sterk (klankveranderend) of zwak (klankvast) is. Wissel individuele beurten af met in koor oefenen.

- **hij zoekt.** [sterk; zoekt – zocht]
- **zij zwaait.** [zwak; zwaait – zwaaide]
- **wij vernieuwen.** [zwak; vernieuwen – vernieuwden]
- **ik val.** [sterk; val – viel]

INSTRUCTIE

 10 min

Doel van de les

Introduceer het doel van de les: *herhalen van categorieën uit groep 6 met de nieuwe categorienamen en regels van Staal. Je oefent in deze les met het tremawoord.*

 Bekijk samen de spellinganimatie en het categoriefilmpje van het tremawoord.

 Wijs het tremawoord aan op de categoriekaart. De kinderen wijzen mee in het staalboek. Zeg de regel die erbij hoort:

Tremawoord. Puntjes op de ...

Voordoen

 Doe twee woorden voor. Schrijf tijdens de verwoording mee op het bord. Wacht steeds voor de categorie en verwoord de regel. Schrijf dan verder.

- **Azië.** De klankgroep is **Aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Tremawoord. Puntjes op de e.
- **de reünie.** De klankgroep is **ree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Tremawoord. Puntjes op de u.

Samen doen

 Oefen een woord samen.

Zeg het woord. Schrijf mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift.

- **de ruïne.** De klankgroep is **ruu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Tremawoord. Puntjes op de i.

DEFENDICTEE

05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.
- Denk aan de regel.
- Schrijf het woord op.
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.
- Zet een sterretje voor een samenstelling.

Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **Egypte**
- **België**
- **de illustratie**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **gids** en **Canadese** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

De gids sprak over Canadese bossen, bergen en watervallen.

NABESPREKING

 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **E¹⁰gy²⁷pte**. De klankgroep is **Ee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Griekse y-woord. Ik schrijf Griekse y.
- **Belgi¹³e²⁸**. De klankgroep is **BelII**. De laatste klank is **III**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Kilowoord. Ik schrijf i. Tremawoord. Puntjes op de e.
- **de i¹⁰llus¹⁰tra¹⁰tie¹⁷**. De klankgroep is **i**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de l dubbel. De klankgroep is **lusss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **traa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.

Zin: De gids^{ds} sprak over C¹⁸a¹⁰na¹⁰de¹⁰se bossen, bergen en watervallen.

- **gids^{ds}**. Woord van het gids-rijtje. Ik schrijf d.
- **C¹⁸a¹⁰na¹⁰de¹⁰se**. Colawoord. Ik schrijf C. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **Caa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **dee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg.

In welke tijd staat de zin? [verleden tijd (sprak)]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)
- voorzetsel (vz)
- voegwoord (vw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

De gids sprak over Canadese bossen, bergen en

lw znw ww vz bnw znw znw vw
watervallen.

znw

Doel van de les

Herhaal voor de kinderen het doel van de les: *herhalen van de categorieën van groep 6*. Deze categorieën worden in het werkboek bij de 1-ster-opdrachten van de spellinglessen geoefend.

Wijs de kinderen op het staalmaatje voor de opdracht.
Zo zie je welke categorie je oefent.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO SPELLING

DOEL

- Toetsen van alle tot nu toe aangeboden categorieën.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- registratieblad spelling groep 7

Kinderen

- toetsblad spelling blok 1
- staalboek

LESINFO GRAMMATICA

DOEL

- Toetsen van alle tot nu toe aangeboden woordsoorten.

MATERIAAL

Leerkracht

- registratieblad grammatica groep 7

Kinderen

- toetsblad grammatica blok 1

naam: _____ groep 7 blok 1 toets spelling

1 <u>geniaal</u>	11 <u>de coupé</u>
2 <u>de eeuwigheid</u>	12 <u>sensationeel</u>
3 <u>de repetitie</u>	13 <u>het medicijn</u>
4 <u>de verftechniek</u>	14 <u>de claxon</u>
5 <u>het beweginkje</u>	15 <u>de brunch</u>
6 <u>zij schroeien</u>	16 <u>de plumeau</u>
7 <u>de thema's</u>	17 <u>de massage</u>
8 <u>hysterisch</u>	18 <u>de ruïne</u>
9 <u>de breedte</u>	19 <u>de windrichting</u>
10 <u>de zenuw</u>	20 <u>de scheidsrechter</u>

1 Opa zegt: 'loep en Roos klauteren over het houten hek'

2 Vond de kapitein 's middags een krab op het strand?

werkwoorden

1 In welke tijd staat de zin? Zet een kruisje.

	tt	vt	volt
Sylvie zegt: 'Ik moet morgen naar de orthodontist.'	☒	☐	☐
Mama heeft vorige week telefonisch een afspraak gemaakt.	☐	☐	☒
Zij ontving van de assistente per e-mail een bevestiging.	☐	☒	☐
We hebben ook een brochure met uitleg gekregen.	☐	☐	☒
De praktijk bevindt zich op de eerste verdieping.	☒	☐	☐

2 Schrijf het werkwoord in de tegenwoordige tijd op.

verliezen verliest _____ hij?

belanden rijdt belandt _____

rijden rijdt _____ jij?

herhalen herhaalt _____

ontleden ontleedt _____

Staal - groep 7 - printblad toets - © Malmberg & Hertogenbosch

naam: _____ groep 7 blok 1 toets grammatica

1 Kijk naar de dicteezinnen.
Staan de hoofdletters en leestekens goed?

2 Onderstreep het zelfstandig naamwoord in het meervoud.
Mijn grootouders hebben afgelopen zomer samen het Pieterpad gelopen.

3 Onderstreep het bijvoeglijk naamwoord.
Zij zijn hun tocht gestart in het Groningse dorp Pieterburen.

4 Onderstreep het telwoord.
Het Pieterpad is een route van ongeveer vijfhonderd kilometer door de natuur.

5 Onderstreep het werkwoord.
's Nachts slepen ze in trekkershutten op campings langs de route.

6 Onderstreep het lidwoord.
Na bijna vier weken wandelen, kwamen ze aan bij de Sint-Pietersberg in Zuid-Limburg.

7 Onderstreep het stoffelijk bijvoeglijk naamwoord.
Wij hebben toen van een katoenen laken een mooi spandoek gemaakt.

8 Onderstreep het bijvoeglijk naamwoord.
Alle kleinkinderen riepen in koor: 'Wat een geweldige prestatie!'

9 Welke woordsoort is in in de zin?
De route was verdeeld in zesentwintig etappes.
- voorzetsel
- telwoord
- lidwoord

10 Welke woordsoort is **lekker** in de zin?
Oma zei: 'Nu lust ik wel een lekker stuk Limburgse vlaai.'
- zelfstandig naamwoord
- bijvoeglijk naamwoord
- stoffelijk bijvoeglijk naamwoord

Staal - groep 7 - printblad toets - © Malmberg & Hertogenbosch

INTRODUCTIE

Vertel de kinderen dat ze een toets gaan maken. Door de toets wordt duidelijk of de aangeboden stof goed begrepen is. Begin met het toetsdictee. *We doen het op dezelfde manier als altijd. Het zijn nu alleen meer woorden en zinnen.*

Je kunt voor het dictee ook een schrijfbld met dezelfde liniatuur als het dicteeschrift gebruiken.

Aansluitend of op een ander moment neem je de grammaticatoets af.

TOETS

⌚ 30 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het toetsdictee heeft twintig woorden en twee zinnen. *Denk aan de categorie en aan de regel. Schrijf dan het woord op. Zet een sterretje voor een samenstelling.*

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op. Ze schrijven de **categorienummers** boven de woorden.

1 geniaal	11 de coupé
2 de eeuwigheid	12 sensationeel
3 de repetitie	13 het medicijn
4 de verftechniek	14 de claxon
5 het beweginkje	15 de brunch
6 zij schroeien	16 de plumeau
7 de thema's	17 de massage
8 hysterisch	18 de ruïne
9 de breedte	19 de windrichting
10 de zenuw	20 de scheidsrechter

Zeg elke zin één keer.

- 1 **Opa zegt: 'Joep en Roos klauteren over het houten hek.'**
- 2 **Vond de kapitein 's middags een krab op het strand?**

De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

 De kinderen maken de grammaticatoets op het toetsblad grammatica.

Spreek af wat de kinderen doen als ze een opdracht niet helemaal begrijpen, bijvoorbeeld vinger opsteken of de opdracht even overslaan.

Spreek ook af wat de kinderen mogen doen als ze snel klaar zijn met de toets. Hebben zij daar materiaal voor nodig? Laat ze dat alvast klaarleggen.

BEOORDELING

Kijk de toets na.

- 1 **ge¹⁰ni¹³aal**
- 2 **de eeuw⁷ig¹²heid⁸**
- 3 **de re¹⁰peti¹³tie¹⁷**
- 4 **de *verf¹tech^{ch}niek**
- 5 **het be⁹we¹⁰gink⁴je¹¹**
- 6 **zij schroe⁶en**
- 7 **de th²²e¹⁰ma¹⁰s¹⁶**
- 8 **hy²⁷ste¹⁰risc¹⁹**
- 9 **de breed⁸te^{te}**
- 10 **de ze¹⁰nuw^{uw}**
- 11 **de c¹⁸ou²⁵pé²³**
- 12 **sen¹⁰sa¹⁰ti¹⁰o¹⁰neel⁵**
- 13 **het me¹⁰di¹³c¹⁵ijn**
- 14 **de c¹⁸lax²⁰on**
- 15 **de brunch²¹**
- 16 **de plu¹⁰meau²⁴**
- 17 **de ma¹⁰ssa¹⁰g²⁶e**
- 18 **de ru¹⁰ne²⁸**
- 19 **de *wind⁸richt³ing²**
- 20 **de scheids^drecht³er**

- 1 **klau¹⁰teren^{eren}**
hou¹⁰ten
- 2 **ka¹⁰pi¹³tein**
's¹⁴ mi¹⁰ddags
krab⁸

Noteer de resultaten van het toetsdictee op het registratieblad. Noteer het totaal aantal goede woorden.

- Scoort een kind matig of onvoldoende, analyseer dan hoeveel fouten er per spellingcategorie zijn gemaakt. Geef deze kinderen extra instructie in week 4 en geef ze extra beurten bij het dagelijks opfrissen of bij de nabespreking.
- Ga bij de kinderen die voldoende, goed of zeer goed scoren na of de woorden die zij fout hebben geschreven uit één categorie komen. Als dat het geval is, kun je de kinderen in week 4 extra instructie geven.

VERVOLG

Bepaal op grond van het registratieblad welke kinderen extra instructie krijgen in week 4 en met welke onderdelen ze nog problemen hebben.

- In les 4 en/of 5 kun je categorieën herhalen.
- In les 3 kun je eerder aangeboden grammaticaonderdelen herhalen.

OEFENEN

 Kinderen die eerder klaar zijn met de toets kunnen verdergaan met de extra pagina in het werkboek bij week 3 les 4, met het extra oefenen achter in het werkboek of de oefensoftware.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van grammaticaonderdelen waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 8 les 3
- printbladen antwoordenboek, week 8 les 3

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

OPFRISSEN

⌚ 15 min

Met welke grammaticaonderdelen hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van de toets en voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les extra wilt herhalen.

Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Gebruik de namen van de woordsoorten/zinsdelen/leestekens ook bij andere vakken wanneer mogelijkheden zich voordoen.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.*
- Denk aan de regel.*
- Schrijf het woord op.*
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- de nationaliteit**
- de oriëntatie**
- moedigste**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **routes** en **uitgang** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Jan vraagt: 'Weet jij de routes naar de uitgang?'

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- de na¹⁰ti^{ti}o¹⁰na¹⁰li¹³teit⁸**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Woord van het station-rijtje. De klankgroep is **tio**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. De klankgroep is **naa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Staat op de ei-plaat, dus korte ei. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. nationaliteiten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

blok 1 week 8 les 3 grammatica

★ 1

Vul het bijvoeglijk naamwoord in.

vulkaan	een <u>vulkanisch</u>	eiland
Amerika	een <u>Amerikaans</u>	onderzoek
telefoon	een <u>telefonisch</u>	gesprek
emotie	een <u>emotioneel</u>	verhaal
magie	een <u>magische</u>	voorstelling
glas	een <u>glazen</u>	vaas
toerist	een <u>toeristische</u>	plek
Portugal	een <u>Portugese</u>	stad

★ 2

Maak de zinnen af.
Gebruik een voorzetsel en een voegwoord.

De kinderen eigen antwoord

Sam _____

De _____

Twee _____

Mijn _____

Staal - groep 7 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Hertsogbusch

- **de o¹⁰ri¹³ë²⁸nta¹⁰tie¹⁷**. De klankgroep is **oo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Tremawoord. Puntjes op de e. De klankgroep is **taa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- **moe¹⁰dig¹²ste^{te}**. Grondwoord+ste. Grondwoord is moedig. Dat is een klankgroepenwoord. De klankgroep is **moe**. De laatste klank is **oe**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig. Dan ste.

Zin: Jan vraagt: 'Weet jij de rou²⁵tes naar de *uit⁸gang²?''

- **rou²⁵tes**. Routewoord. Ik schrijf otje-ou.
- ***uit⁸gang²**. Samenstelling. 1^e woord: **uit**. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. uiten. Ik hoor dat ik t moet schrijven. 2^e woord: **gang**. Zingwoord. Ik schrijf ng.

- **Weet**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: ik-vorm+t, **behalve** bij ik en **als jij of je erachter** staat en bij de gebiedende wijs. Gaat de t aan het eind van de ik-vorm meteen goed, besteed er dan geen aandacht aan. Wil een kind hier een extra t schrijven, vertel dan dat wanneer de ik-vorm al op een t eindigt er geen extra t komt.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Jan vraagt: 'Weet jij de routes naar de uitgang?'

znw ww ww lw znw vz lw znw

- *Is routes een woord in het enkelvoud of in het meervoud? [meervoud]*

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

LESINFO

DOEL VAN DE LES

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- werkwoordschema
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek
- printbladen werkboek, week 8 les 4
- printbladen antwoordenboek, week 8 les 4

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 15 min

Met welke categorieën of werkwoorden hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van de toets en voorgaande nabesprekingen van het oefendictiee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen.

Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Sterke spellers kunnen les 2, 4 en 5 eventueel overslaan. Laat ze wel meedoen met de werkwoord oefeningen om te voorkomen dat ze de werkwoorden te weinig (begeleid) oefenen.

Werkwoorden

 Zeg het hele werkwoord. De kinderen noemen om de beurt wat er op het bord ingevuld moet worden. Ze noemen ook de werkwoordregel.

- veranderen.** [jij verandert – jij bent veranderd]
- worden.** [jij wordt – jij bent geworden]
- bevriezen.** [jij befrist – jij bent bevroren]
- belanden.** [jij belandt – jij bent beland]

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictiee heeft drie woorden en een zin.

- Leg je vinger steeds op de categorie.*
- Denk aan de regel.*
- Schrijf het woord op.*
- Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictiee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- de lucifer**
- de democratie**
- nauwkeurig**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **ingrediënten** en **recept** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Hij mixt de ingrediënten van het recept.

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood. Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Besprek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

blok

week

les 4

spelling

1

Schrijf de woorden in de goede rij.

oké

cadeau

douche

taugé

plumeau

couveuse

saté

bureau

2

Schrijf het werkwoord in de zin.

vliegen

Ik heb al drie keer gevlogen.

gaan

De eerste keer dat ik met het vliegtuig ging, was ik vijf jaar.

houden

Mijn broertje van zes houdt niet zo van vliegen.

bezoeken

Vorig jaar hebben we mijn tante in Marokko bezocht.

slapen

We sliepen daar in een prachtig hotel met vier sterren.

proberen

Tante probeert ons nu voor de tweede keer te bezoeken.

Staal - groep 7 - printbladen antwoordenboek - © Malmberg's Herengrachtbosch

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de lu¹⁰c¹⁵i¹³fer**. De klankgroep is **luu**. De laatste klank is **uu**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de uu weg. Centwoord. Ik schrijf c. Kilowoord. Ik schrijf i.
- **de de¹⁰mo¹⁰c¹⁸ra¹⁰tie¹⁷**. De klankgroep is **dee**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. De klankgroep is **moo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **craa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. T(s)ie-woord. Ik schrijf tie.
- ***nauw¹keu¹⁰rig¹²**. Samenstelling. 1^e woord: **nauw**. Hakwoord. Ik schrijf het woord zoals ik het hoor. Staat op de au-plaat, dus atje-au. 2^e woord: **keurig**. De klankgroep is **keu**. De laatste klank is **eu**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Nauwkeurig staat niet op de au-plaat zelf, maar op de lijst met woorden eronder. Zo horen de woorden op de lijst ook bij de au-plaat.

Zin: Hij mixt de in¹⁰gre¹⁰di¹³ë²⁸nten van het re⁹c¹⁵ept⁸.

- **in¹⁰gre¹⁰di¹³ë²⁸nten**. De klankgroep is **innn**. De laatste klank is **nnn**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **gree**. De laatste klank is **ee**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de ee weg. Kilowoord. Ik schrijf i. Tremawoord. Puntjes op de e.
- **re⁹c¹⁵ept⁸**. Net als voorvoegsel. Ik schrijf e. Centwoord. Ik schrijf c. Langermaakwoord. Ik hoor een /t/ aan het eind, dus langer maken. recepten. Ik hoor dat ik t moet schrijven.

- **mixt**. Persoonsvorm in de tegenwoordige tijd: **ik-vorm+t**, behalve bij ik en als jij of je erachter staat en bij de gebiedende wijs.

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- voorzetsel (vz)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- Welke woorden heb je onderstreept bij [woordsoort]?
- Welke woordsoort is [woord]?

Hij mixt de ingrediënten van het recept.

ww lw znw vz lw znw

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

ZELFSTANDIG WERKEN

 05 min

 De kinderen verwerken tijdens hun dag- of weektaak de oefeningen van deze week op de printbladen van het werkboek.

LESINFO

DOEL

- Herhalen van categorieën waar de kinderen nog problemen mee hebben.

MATERIAAL

Leerkracht

- categoriekaart
- regelkaart
- klankgroepenkaart
- woordenlijst

Kinderen

- staalboek

Extra materiaal

- dicteeschrift
- nakijkpotlood

VOORBEREIDING

- Bepaal de categorieën voor het opfrissen.

OPFRISSEN

⌚ 10 min

Met welke categorieën of werkwoorden hebben de kinderen nog problemen? Bepaal op grond van de toets en voorgaande nabesprekingen van het oefendictee welk onderdeel je in deze les wilt herhalen.

Gebruik de instructie van het betreffende onderdeel uit de voorgaande lessen. Kijk hiervoor in de leerlijnen van groep 4, 5 en 6.

Tip voor werkvorm in de les

Verdeel de klas in groepjes. Ze doen een zogenaamde (bijvoorbeeld) tremawoordenwedstrijd. Welk groepje bedenkt in twee minuten de meeste tremawoorden?

Klankgroepenwoorden

 Oefen de woorden. Een kind verwoordt de stappen. Schrijf met het verwoordende mee op het bord. De kinderen schrijven tegelijkertijd mee in hun schrift. Gebruik geen alfabetnamen, maar klanknamen. De kinderen noemen ook de andere categorie(ën) in het woord.

- **apotheek**. Klankgroepenwoord van de a(a)-lijst. De klankgroep is **aa**. De laatste klank is **aa**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de aa weg. De klankgroep is **poo**. De laatste klank is **oo**. Dat is een lange klank. Ik neem een stukje van de oo weg. Theewoord. Ik schrijf t h.
- **excursie**. Taxiwoord. Ik schrijf x. Colawoord. Ik schrijf c. De klankgroep is **currr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor.

Oefen eventueel ook met: huiveren, massa of een keuze uit de woordenlijst.

OEFENDICTEE

⌚ 05 min

 Zet de categoriekaart op het bord. De kinderen gebruiken hun staalboek.

Het oefendictee heeft drie woorden en een zin.

- *Leg je vinger steeds op de categorie.*
- *Denk aan de regel.*
- *Schrijf het woord op.*
- *Schrijf het nummer van de categorie erboven.*
- *Zet een sterretje voor een samenstelling.*

 Neem het oefendictee af.

Zeg elk woord één keer. De kinderen zeggen het in koor na en schrijven het op.

- **de trouwerij**
- **toeristisch**
- **doorzichtige**

Zeg de zin één keer. De kinderen zeggen de zin in koor na en schrijven de zin in één keer op.

Ze schrijven bij **Herinner** en **giraffen** het nummer van de categorie erboven. Laat deze woorden alvast nazeggen.

Herinner je je de grote giraffen nog?

NABESPREKING

⌚ 10 min

De kinderen kijken hun dictee na met een nakijkpotlood.

Vraag de kinderen: *Wat is de categorie en wat is de regel?*

Let op dat de kinderen niet in nummers praten, maar altijd in categorienamen en de regels.

Bespreek vooral de categorieën met regels waar de kinderen nog moeite mee hebben. Sla categorieën waar nauwelijks fouten mee gemaakt worden over of benoem hooguit de categorienaam.

Woorden en zin

 Terwijl de kinderen de regels verwoorden, schrijf je de woorden en zin stapsgewijs mee op het bord.

- **de trou¹⁰werij**. De klankgroep is **trou**. Staat niet op de au-plaat, dus otje-ou. De laatste klank is **ou**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. Staat niet op de ei-plaat, dus lange ij.
- **toe¹⁰ris¹⁰tisch¹⁹**. De klankgroep is **toe**. De laatste klank is **oe**. Dat is een tweetekensklank. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **risss**. De laatste klank is **sss**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. Isch-woord. Ik schrijf isch.
- **door⁵zicht³ig¹²e**. Oor-woord. Ik schrijf oo. Luchtwoord. Korte klank + cht met de ch van lucht. Behalve bij hij ligt, hij legt, hij zegt. Achtervoegsel /ug/. Ik schrijf ig.

Zin: Her¹⁰i¹⁰nner je je de grote g²⁶i¹³ra¹⁰ffen nog?

- **Her¹⁰i¹⁰nner**. De klankgroep is **Herrr**. De laatste klank is **rrr**. Dat is een medeklinker. Ik schrijf wat ik hoor. De klankgroep is **i**. De laatste klank is **i**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de n dubbel.
- **g²⁶i¹³ra¹⁰ffen**. Garagewoord. Ik hoor /zj/, maar ik schrijf g. Kilowoord. Ik schrijf i. De klankgroep is **ra**. De laatste klank is **a**. Dat is een korte klank. Ik schrijf de f dubbel.

Is **Herinner** een sterk of zwak werkwoord? [herinner – herinnerde is klankvast, dus zwak]

 Bespreek ook de hoofdletters en leestekens. Staan ze op de juiste plaats?

Grammatica | woordsoorten

De kinderen onderstrepen in de zin de woordsoorten en schrijven de afkorting eronder:

- werkwoord (ww)
- lidwoord (lw)
- zelfstandig naamwoord (znw)
- bijvoeglijk naamwoord (bnw)

Bespreek de antwoorden. Wissel af in vragen:

- *Welke woorden heb je onderstreep bij [woordsoort]?*
- *Welke woordsoort is [woord]?*

Herinner je je de grote giraffen nog?

ww lw bnw znw

VOORUITBLIK

Analyseer het dictee. Met welke categorieën hebben de kinderen nog problemen? Noteer ook welke grammatica-onderdelen de kinderen nog lastig vinden. Kom daar tijdens het zelfstandig werken of de volgende les bij het opfrissen op terug. Gebruik hiervoor de registratiebladen.

Bekijk het complete overzicht met tips in de algemene handleiding.

colofon

Realisatie

Projectgroep Malmberg B.V.

Bureauredactie: Bureau Sproet

Opmaak: PPMP Prepress, Wolvega

Ontwerp

Taste of Yellow concept & design

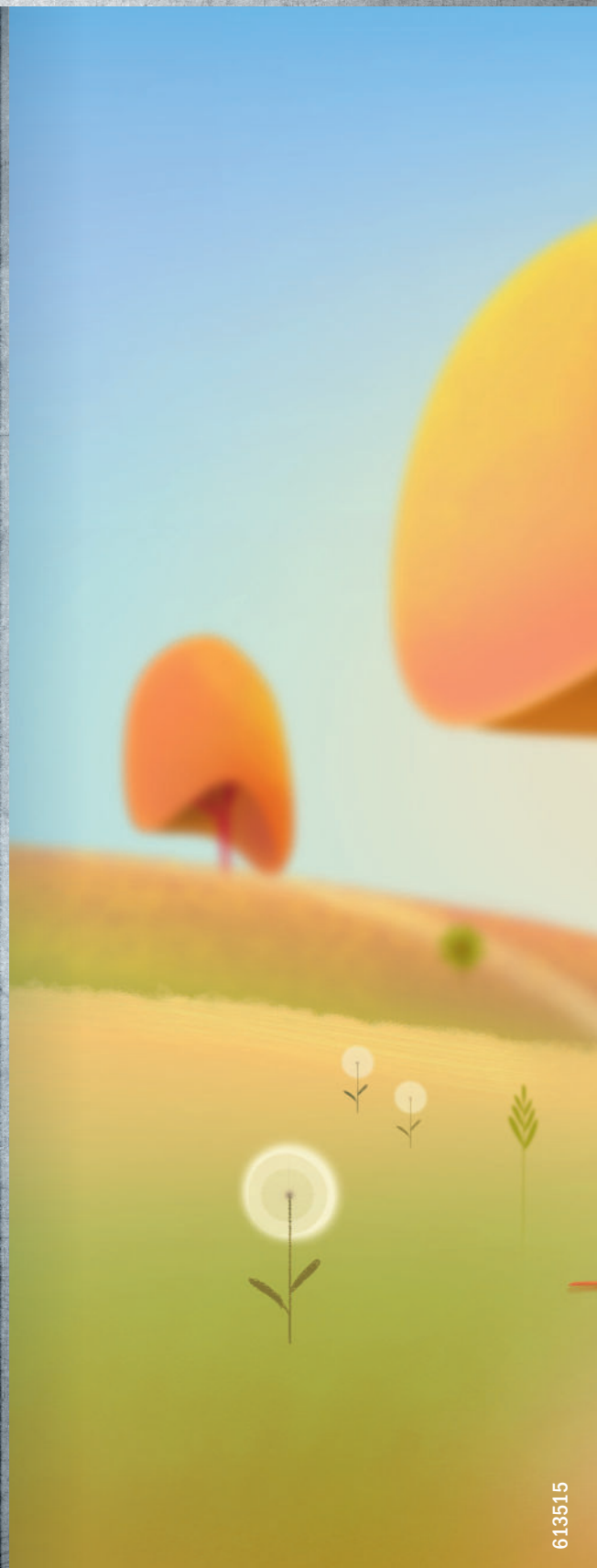
Staal

Eerste druk, eerste oplage

MALMBERG

© Malmberg 's-Hertogenbosch

Alle rechten voorbehouden. Geen tekst- en datamining toegestaan. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 j° het Besluit van 20 juni 1974, St.b. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, St.b. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden. De uitgever heeft getracht alle rechthebbenden te achterhalen. Indien u meent als rechthebbende in aanmerking te komen, kunt u zich tot de uitgever wenden.

613515